AFGØRELSER

KOMMISSIONENS AFGØRELSE (EU) 2015/162

af 9. juli 2014

om statsstøtte SA.36612 (2014/C) (ex 2013/NN), som Letland har gennemført for Parex

(meddelt under nummer C(2014) 4550)

(Kun den engelske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 108, stk. 2, første afsnit,

efter at have opfordret de interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med den nævnte artikel ([1]), og

ud fra følgende betragtninger:

1. SAGSFORLØB

1.1. Tidligere foranstaltninger til fordel for Parex

(1) Den 10. november 2008 anmeldte Letland en pakke foranstaltninger til fordel for AS Parex banka (»Parex banka«), som skulle understøtte det finansielle systems stabilitet. Kommissionen godkendte foreløbigt denne pakke den 24. november 2008 ([2]) (»første redningsbeslutning«) på grundlag af Letlands tilsagn om at fremsende en omstruktureringsplan for Parex banka inden for seks måneder.

(2) Efter anmodning fra Letland godkendte Kommissionen to sæt ændringer af støtteforanstaltningerne vedrørende Parex banka ved beslutning af 11. februar 2009 ([3]) (»anden redningsbeslutning«) og beslutning af 11. maj 2009 ([4]) (»tredje redningsbeslutning«).

(3) Den 11. maj 2009 anmeldte Letland en omstruktureringsplan for Parex banka. Ved beslutning af 29. juni 2009 ([5]) konkluderede Kommissionen i første omgang, at de anmeldte omstruktureringsforanstaltninger udgjorde statsstøtte til Parex banka, og betvivlede, at en sådan støtte kunne betragtes som forenelig med det indre marked. Kommissionen besluttede derfor at indlede den procedure, der er omhandlet i traktatens artikel 108, stk. 2, og krævede, at Letland fremlagde de nødvendige oplysninger til brug for vurderingen af støttens forenelighed.

(4) I perioden mellem den 11. maj 2009 og den 15. september 2010 fandt flere informationsudvekslinger og drøftelser sted mellem Letland og Kommissionen vedrørende omstruktureringen af Parex banka. I løbet af den periode ajourførte Letland omstruktureringsplanen for Parex banka flere gange.

(5) I omstruktureringsplanen blev der taget udgangspunkt i en opsplitning af Parex banka mellem en nyetableret såkaldt »god bank« med navnet AS Citadele banka (»Citadele«), som skulle overtage alle kerneaktiver og nogle ikke-kerneaktiver ([6]), og en såkaldt »bad bank« (»Reverta« ([7])), som skulle overtage de resterende ikke-kerneaktiver og dårlige engagementer. Opsplitningen blev gennemført pr. 1. august 2010.

([1]) Kommissionens afgørelse SA.36612 — 2014/C (ex 2013/NN) (EUT C 147 af 16.5.2014, s. 11).
([2]) Komissionens beslutning NN68/08 (EUT C 147 af 27.6.2009, s. 1).
([3]) Kommissionens beslutning NN 3/09 (EUT C 147 af 27.6.2009, s. 2).
([4]) Kommissionens beslutning N 189/09 (EUT C 176 af 29.7.2009, s. 3).
([5]) Kommissionens beslutning C 26/2009 (ex N 189/09) (EUT C 239 af 6.10.2009, s. 11).
([6]) Herunder især gode lån til låntagere i Fællesskabet af Uafhængige Stater (»SNG«), det litauiske datterselskab, afdelinger i Sverige og Tyskland og formueforvaltningsaktiviteterne, hvor sidstnævnte omfattede afdelingen i Schweiz.
([7]) Den såkaldte bad bank beholdt i første omgang navnet Parex banka efter gennemførelsen af opsplitningen den 1. august 2010, men i maj 2012 skiftede den selskabsnavn til »AS Reverta«.

(6) Ved sin afgørelse af 15. september 2010 ([8]) (»den endelige afgørelse om Parex«) godkendte Kommissionen omstruktureringsplanen for Parex banka på grundlag af de tilsagn, de lettiske myndigheder havde indgivet den 3. september 2010.

(7) Ved afgørelse af 10. august 2012 (»afgørelsen om ændringer«) ([9]) godkendte Kommissionen efter anmodning fra Letland ændringerne af de tre tilsagn, der var anført i den endelige afgørelse om Parex. Disse ændringer: 1) forlængede fristen for afhændelse af SNG-lån ([10]) til den 31. december 2014, 2) forhøjede minimumskapitalkravet til Citadele på bank- og koncernniveau og 3) tillod overførsel af foregående års uudnyttede udlånslofter, samtidig med at de oprindelige lofter på markedsandele blev overholdt.

(8) Kommissionen bemærker, at Letland den 5. juni 2014 undtagelsesvis accepterede, at denne afgørelse vedtages på engelsk.

1.2. **Den formelle undersøgelsesprocedure**

(9) Den 1. oktober 2013 indgav Letland en anmodning om en yderligere ændring af den endelige afgørelse om Parex, som omfattede udsættelse af fristen for frasalg af Citadeles formueforvaltningsaktivitet ([11]). I forbindelse med vurderingen af denne anmodning konstaterede Kommissionen, at Letland havde ydet statsstøtte til Parex og Citadele ud over de støtteforanstaltninger, som Kommissionen havde godkendt.

(10) Mellem den […] (*) og den 4. marts 2014 fandt flere udvekslinger af oplysninger sted mellem Letland og Kommissionen vedrørende disse yderligere støtteforanstaltninger. Letland indgav oplysninger og dokumenter den 30. oktober 2013, 31. januar 2014 og 4. marts 2014 (herunder en revideret omstruktureringsplan for Parex banka).

(11) Siden den 11. november 2013 har Kommissionen desuden modtaget månedlige rapporter om status for Letlands salg af Citadele, en proces, der blev indledt i oktober 2013.

(12) Ved afgørelse af 16. april 2014 (»indledningsafgørelsen«) ([12])meddelte Kommissionen Letland, at den efter at have undersøgt de oplysninger, som de lettiske myndigheder havde fremlagt, havde besluttet at indlede proceduren efter artikel 108, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (»traktaten«). I indledningsafgørelsen opfordrede Kommissionen de interesserede parter til at indgive deres bemærkninger til støtten. Som svar herpå modtog den én bemærkning den 23. maj 2014.

(13) Letland har meddelt Kommissionen, at man i medfør af sagens hastende karakter undtagelsesvis accepterer, at denne afgørelse vedtages på engelsk.

2. **BESKRIVELSE**

2.1. **Det berørte foretagende**

(14) Parex banka var Letlands næststørste bank med samlede aktiver for 3,4 mia. LVL (4,9 mia. EUR) pr. 31. december 2008. Parex banka blev stiftet i 1992. I november 2008 erhvervede Letland 84,83 % af bankens aktiekapital fra de to største aktionærer til en symbolsk købspris på 2 LVL (ca. 3 EUR), en statsstøtteforanstaltning, som Kommissionen havde godkendt via den første og anden redningsbeslutning. Efter rekapitaliseringen, som var godkendt ved redningsbeslutningerne, øgede Letland sin kapitalandel i Parex banka til ca. 95 % gennem et kapitalindskud på yderligere 140,75 mio. LVL, som fandt sted i maj 2009, en foranstaltning, som Kommissionen godkendte via den tredje redningsbeslutning.

(15) I april 2009 erhvervede Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (»EBRD«) 25 % af aktiekapitalen i Parex banka plus én aktie. Efter opsplitningen af Parex banka i en god bank og en bad bank i 2010 og de efterfølgende ændringer i ejerskabsstrukturen er aktionærerne i Citadele nu Letland (75 %) og EBRD (25 %), mens aktionærerne i Reverta er Letland (84,15 %), EBRD (12,74 %) og andre (3,11 %).

([8]) Kommissionens afgørelse 2011/364/EU (EUT L 163 af 23.6.2011, s. 28).
([9]) Kommissionens afgørelse SA.34747 (EUT C 273 af 21.9.2013, s. 1).
([10]) Dvs. lån til låntagere i SNG.
([11]) Formueforvaltningsaktiviteten omfatter den private kapitalforvaltningssektor i Citadele, formueforvaltningsdatterselskaber og AP Anlage & Privatbank AG, Schweiz.
(*) Forretningshemmelighed.
([12]) Jf. fodnote 1.

(16) Der findes en detaljeret beskrivelse af Parex banka indtil tidspunktet for den endelige afgørelse om Parex i betragtning 11-15 i nævnte afgørelse.

2.2. **Godkendte støtteforanstaltninger til fordel for Citadele og Reverta**

(17) Parex banka fik tilladelse til at modtage en række støtteforanstaltninger, som var godkendt af Kommissionen i den første, anden og tredje redningsbeslutning (»redningsbeslutningerne«) og i den endelige afgørelse om Parex.

(18) Ifølge den omstruktureringsplan, som Kommissionen godkendte i den endelige afgørelse om Parex, skulle den redningsstøtte, som Kommissionen tidligere havde godkendt, forlænges indtil udløbet af omstruktureringsperioden og fordeles mellem Citadele og Reverta. I den endelige afgørelse om Parex godkendtes også yderligere omstruktureringsstøtte til Reverta og Citadele. Den fastlagde også en ordning for udnyttelsen af støtten, der tidligere var godkendt via redningsbeslutningerne efter opsplitningen af Parex banka, med hensyn til:

a) likviditetsstøtte i form af statsindlån i både Citadele og Reverta ([13])

b) statsgarantier for Citadeles og Revertas udeståender ([14])

c) en statslig rekapitalisering af Reverta og Citadele ([15]) og

d) overførsel af værdiforringede aktiver for Citadele ([16]).

3. **BEGRUNDELSE FOR INDLEDNING AF DEN FORMELLE UNDERSØGELSESPROCEDURE**

3.1. **Yderligere foranstaltninger gennemført af Letland for Parex banka, Citadele og Reverta**

(19) Af den tilsynsførendes rapport indgivet den 29. august 2013 ([17]) samt dokumenter og oplysninger indgivet af Letland siden oktober 2013 fremgår det, at Letland har iværksat følgende foranstaltninger uden forhåndsanmeldelse til Kommissionen:

a) Den 22. maj 2009 tildelte Letland et beløb på 50,27 mio. LVL til Parex banka som et efterstillet lån (supplerende kapital) med en løbetid på syv år, dvs. indtil den 21. maj 2016 (»den første foranstaltning«). Løbetiden for det efterstillede lån overstiger den maksimale løbetid på fem år, der er fastsat i den første redningsbeslutning og bekræftet i den endelige afgørelse om Parex.

b) Den 27. juni 2013 bevilgede Letland Citadele yderligere 18 måneders forlængelse af løbetiden (»den anden foranstaltning«) for efterstillede lån svarende til 37 mio. LVL (ud af Letlands efterstillede lån på i alt 45 mio. LVL på daværende tidspunkt) ([18]). Letland anmeldte ikke forlængelsen af løbetiden for de efterstillede lån til Kommissionen.

([13]) Betragtning 55, 56 og 57 i den endelige afgørelse om Parex.
([14]) Betragtning 58-61 i den endelige afgørelse om Parex.
([15]) Betragtning 62-68 i den endelige afgørelse om Parex.
([16]) Betragtning 69 og 70 i den endelige afgørelse om Parex.
([17]) Den tilsynsførende blev udpeget via et mandat undertegnet af Reverta, Citadele og de lettiske myndigheder den 28. februar 2011. Den tilsynsførende har indgivet halvårlige tilsynsrapporter for hvert forudgående halvår startende med det halvår, der sluttede den 31. december 2010.
([18]) Efter opsplitningen af Parex banka blev Citadele etableret den 1. august 2010. Ved den endelige afgørelse om Parex godkendtes overførslen af alle de efterstillede lån, som Letland tidligere havde ydet til Parex banka, til Citadele. Letland ydede ikke nogen supplerende kapital til Parex banka i forbindelse med opsplitningen, og Letland kunne ikke have ydet supplerende kapital til Parex banka efter opsplitningen som anført i indledningsafgørelsens betragtning 21.
Den 3. september 2009 accepterede EBRD at refinansiere en del af de efterstillede lån, som Letland havde ydet til Parex banka. Pr. 31. december 2009 beløb Letlands efterstillede lån til Parex banka sig til 37 mio. LVL, og de efterstillede lån, som EBRD refinansierede, beløb sig til 13 mio. LVL.
I forbindelse med opsplitningen overtog Letland 8 mio. LVL af EBRD's efterstillede lån på 13 mio. LVL. Pr. 1. august 2010 beløb Letlands samlede efterstillede lån sig til 45 mio. LVL (med forskellige løbetider), og EBRD's beløb sig til 5 mio. LVL.

c) Siden 2011 har Letland desuden forsynet Reverta med likviditetsstøtte, der overstiger den maksimumsgrænse, Kommissionen havde godkendt i den endelige afgørelse om Parex (»den tredje foranstaltninger«) under både basisscenariet og det værst tænkelige scenarie ([19]).

(20) På grundlag af de oplysninger, der var tilgængelige for Kommissionen på tidspunktet for indledningsafgørelsen, tvivlede Kommissionen med hensyn til den første og anden foranstaltning stærkt på, at de ville være forenelige med det indre marked, eftersom:

a) en løbetid på fem år for lånene blev betegnet som det nødvendige minimum i den oprindelige vurdering af foreneligheden af Letlands efterstillede lån, og løbetiden blev derfor anset for forenelig på det grundlag

b) der ikke var fremsat nye argumenter, der kunne begrunde, hvorfor en længere løbetid reelt var det nødvendige minimum.

(21) Der blev ligeledes ikke fremsat overbevisende argumenter i forbindelse med indledningsafgørelsen, som skulle påvise foreneligheden af den tredje foranstaltning.

(22) På det grundlag indledte Kommissionen den formelle undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 13, stk. 1, og artikel 4, stk. 4, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 ([20]) i forbindelse med den ulovlige støtte, der er ydet gennem den første, anden og tredje foranstaltning beskrevet i betragtning 19.

3.2. **Manglende efterlevelse af tilsagnet om at frasælge Citadeles formueforvaltningsaktivitet**

(23) Letland har heller ikke opfyldt sit tilsagn, som fremgår af den endelige afgørelse om Parex, om at frasælge Citadeles formueforvaltningsaktivitet inden den 30. juni 2013 uden en frasalgsadministrator eller inden den 31. december 2013 med en frasalgsadministrator (»den fjerde foranstaltning«) ([21]). Tilsagnet om at frasælge Citadeles formueforvaltningsaktivitet inden disse tidsfrister er således ikke blevet efterlevet.

(24) I indledningsafgørelsen konkluderede Kommissionen, at den manglende efterlevelse af tilsagnet, jf. betragtning 21, udgør misbrug af støtte. Kommissionen besluttede derfor at indlede en formel undersøgelsesprocedure for misbrug af støtte i henhold til artikel 16 i forordning (EF) nr. 659/1999.

4. **BEMÆRKNINGER FRA INTERESSEREDE PARTER**

(25) Efter indledningsafgørelsen modtog Kommissionen bemærkninger fra en enkeltperson, der dog ikke kunne godtgøre, at han er en interesseret part, dvs. en part, hvis *egne* interesser kan blive berørt af foranstaltningen (f.eks. en konkurrent eller branchesammenslutning ([22])), eller at han handlede på vegne af en interesseret part.

(26) De modtagne bemærkninger vedrørte påståede ulovlige forhold vedrørende Parex banka og vedrørte ikke den første, anden og tredje foranstaltning, som Letland havde gennemført til fordel for Parex banka, Citadele og Reverta, og heller ikke den fjerde foranstaltning. De vedrørte primært forhold og oplysninger, der ikke er direkte relevante for håndhævelsen af statsstøttereglerne i den foreliggende sag. I den vurdering, der er udført i forbindelse med denne afgørelse, er de derfor registreret og taget i betragtning som generelle markedsoplysninger.

5. **BEMÆRKNINGER FRA LETLAND TIL DE FORMELLE UNDERSØGELSESPROCEDURER**

(27) Efter indledningsafgørelsen indgav Letland den 26. maj 2014 en række bemærkninger, der havde til formål at imødegå den tvivl, Kommissionen havde rejst med hensyn til foreneligheden af første, anden og tredje foranstaltning samt den manglende efterlevelse af tilsagnet om at frasælge Citadeles formueforvaltningsaktivitet.

([19]) Se betragtning 21 i indledningsafgørelsen.
([20]) Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af artikel 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1).
([21]) Se betragtning 73 i den endelige afgørelse om Parex.
([22]) Jf. artikel 1, litra h), i forordning (EF) nr. 659/1999.

(28) Den 30. maj 2014 indgav Letland også en opdateret omstruktureringsplan, som omfattede de oplysninger og kompensationsforanstaltninger, der er anført i afsnit 5.1-5.5 i denne afgørelse.

(29) Efter en anmodning om oplysninger fra Kommissionen indgav Letland den 23. juni 2014 yderligere oplysninger vedrørende den anden foranstaltning.

5.1. **Vedrørende den oprindelige løbetid for de efterstillede lån ud over betingelserne i redningsbeslutningerne og den endelige afgørelse om Parex (den første foranstaltning)**

(30) I bemærkninger af 26. maj 2014 hævder Letland, at det var nødvendigt at vedtage den første foranstaltning, for at Parex banka kunne opfylde lovgivningens solvenskrav og for dermed at forhindre et uopretteligt sammenbrud i det skrøbelige og stærkt indbyrdes forbundne og afhængige lettiske banksystem.

(31) Letland oplyser, at de lettiske myndigheder kun havde begrænsede oplysninger om Parex bankas faktiske finansielle situation og kvaliteten af dens aktiver, da den første redningsbeslutning blev truffet. Da Letland oprindeligt anmodede Kommissionen om at godkende statsstøtteforanstaltningerne, gav Letland derfor tilsagn om at yde efterstillede lån med en løbetid på fem år, da denne løbetid var det nødvendige minimum, for at lånene kunne betegnes som supplerende kapital i henhold til de relevante bestemmelser i lettisk lovgivning.

(32) Letland anfører videre, at man for bedre at kunne vurdere Parex bankas finansielle situation anmodede PricewaterhouseCoopers om at udføre en due diligence-undersøgelse af Parex banka, som blev afsluttet den 26. januar 2009 efter vedtagelsen af den første redningsbeslutning.

(33) Samtidig understreger Letland, at markedssituationen i 2008-2009 var meget dynamisk, og at kvaliteten af lånene blev forringet hurtigere end forventet. Den stadig værre situation blev afspejlet i og resulterede i Kommissionens vedtagelse af tre redningsbeslutninger for Parex banka og Letlands indgivelse af flere versioner af omstruktureringsplanen for Parex banka, hvoraf den sidste blev anmeldt den 11. maj 2009 (»omstruktureringsplanen fra 2009«).

(34) I den sammenhæng forklarer Letland, at de forudsætninger og prognoser, der ligger til grund for redningsbeslutningerne, hurtigt blev forældede som følge af de hurtige ændringer i det økonomiske miljø, som primært skyldtes den globale finanskrise og markedets faldende tillid til Parex banka. Letland konkluderede derfor, at en løbetid på fem år for de efterstillede lån, som Letland havde ydet til Parex banka, ikke længere var tilstrækkelig til at stabilisere det skrøbelige lettiske banksystem. Det viste sig faktisk, at Parex banka, en bank af systemisk betydning på daværende tidspunkt, var nødt til at få tilført efterstillede lån med en løbetid på mere end fem år for at opfylde solvenskravene og de gældende kapitalkrav.

(35) I henhold til den lovgivningsramme (baseret på Basel II-regelsættet ([23])), der fandt anvendelse på Parex banka, da de efterstillede lån blev ydet, kunne kun 80 % af de femårige lån på 50,27 mio. LVL (dvs. kun 40,22 mio. LVL) betegnes som supplerende kapital. I reguleringsøjemed skulle en kumulativ diskonteringssats (eller amortisationssats) årligt anvendes på de efterstillede lån for derigennem at afspejle disse instrumenters faldende værdi som positive komponenter af den krævede kapital. Som følge deraf kan et femårigt lån kun indgå med 80 % af dets pålydende værdi i forbindelse med beregning af kapitalkrav, med 60 % ved begyndelsen af år to osv.

(36) Denne oplysning underbygges yderligere af Letland ved brug af komparative beregninger, der viser, at de efterstillede lån ikke fuldt ud kunne betegnes som supplerende kapital, hvis de var blevet ydet med en løbetid på kun fem år.

(37) Fastsættelsen af en løbetid på syv år for Letlands efterstillede lån til Parex banka viste sig at være nødvendig, for at hele det beløb på 50,27 mio. LVL, som staten havde ydet som efterstillede lån, kunne betegnes som supplerende kapital i perioden 2009-2010, hvilket satte Parex banka i stand til at tilvejebringe det krævede kapitalgrundlag. Tabel 1 viser Parex bankas berettigede supplerende kapital ved udgangen af hvert år baseret på løbetiden for de efterstillede lån på 50,27 mio. LVL, som blev ydet i maj 2009.

([23]) Basel II er den almindelige betegnelse for »International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: a Revised Framework«, en ramme, der definerer et regelsæt for fastlæggelsen af mindstekrav til kapital til bankorganisationer, udarbejdet af Baselkomitéen for Banktilsyn, en gruppe centralbanker og banktilsynsmyndigheder i G10, som udarbejdede det første regelsæt i 1988.

Tabel 1

Løbetid for efterstillede lån ydet i maj 2009 og deres kvalifikation som supplerende kapital (mio. LVL)

Løbetid	2009	2010	2011
5-årigt lån	40,22	30,16	20,11
6-årigt lån	50,27	40,22	30,16
7-årigt lån	**50,27**	**50,27**	**40,22**
8-årigt lån	50,27	50,27	50,27

(38) Ifølge Letland fremlagde Nomura International (udpeget af Letland i marts 2009 til at organisere salget af Parex banka) den 9. juni 2009 en strategi for salget af Parex banka for de lettiske myndigheder med en meget aggressiv tidsplan, hvor salgsprocessen forventedes afsluttet i løbet af 2010. Parex banka skulle derfor fortsat fuldt ud overholde de gældende kapitalkrav som minimum indtil udgangen af 2010.

(39) Endelig fremfører Letland, at omstruktureringsplanen fra 2009 skulle have omfattet yderligere foranstaltninger, der kunne styrke Parex bankas kapitalgrundlag (f.eks. indskud af ny kapital, omgående forlængelse af efterstillede lån osv.), hvis løbetiden for de efterstillede lån kun havde været på fem år. Uden sådanne foranstaltninger ville indskyderne have været uden beskyttelse, og stabiliteten af det lettiske finansielle system ville have været alvorligt truet.

5.2. **Vedrørende den ikke-anmeldte forlængelse af løbetiden for efterstillede lån (den anden foranstaltning)**

(40) Med hensyn til den anden foranstaltning oplyser Letland, at den yderligere forlængelse af løbetiden for efterstillede lån var nødvendig som følge af lovgivningsændringer, der blev indført i 2013. Citadele fik f.eks. den 1. marts 2013 påbud fra Letlands finanstilsyn (»FCMC«) om, at koncernens kapitalgrundlag skulle være mindst 10 % i absolutte tal inden udgangen af 2013, mens det anbefalede grundlag for hensættelser til eksisterende og potentielle risici var […]. Indtil marts 2013 havde mindstekravet til kapitalgrundlag været 8,4 %.

(41) Letland oplyser, at den anden foranstaltning blev gennemført i god tro, da de lettiske myndigheder vurderede, at foranstaltningen var i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip og ikke medførte økonomiske tab for staten.

(42) Letland oplyser videre, at man sammen med Citadele i god tro vurderede, at muligheden for at forlænge løbetiden for de pågældende efterstillede lån var i overensstemmelse med Kommissionens relevante afgørelser og omstruktureringsplanen, da den anden foranstaltning blev vedtaget.

(43) Letland hævder, at enhver markedsinvestor som majoritetsaktionær i Citadele ville have gjort sit yderste for så vidt muligt at bevare værdien af sin investering og ville have været tilbøjelig til at vedtage og gennemføre de nødvendige foranstaltninger for at forhindre, at bogføringsværdien af vedkommendes investering faldt, fordi banken ikke kunne opfylde sine kapitalkrav. Hvis Citadele ikke havde overholdt de strenge kapitalkrav, som FCMC indførte på daværende tidspunkt, ville bankens stabilitet, levedygtighed og salgbarhed have været i fare, og det ville i sidste ende påvirke muligheden for et salg på gode finansielle betingelser.

(44) Letland fremlægger også et kontrafaktisk scenarie, hvor den anden foranstaltning ikke er gennemført. I dette kontrafaktiske scenarie ville man ikke have opnået det anbefalede kapitalgrundlag, da kapitalgrundlaget ville have været under 9,3 % pr. 31. december 2013 sammenlignet med mindstekravet på 10 %.

(45) Letland hævder endvidere, at alternative foranstaltninger til styrkelse af Citadeles kapitalgrundlag (dvs. en kapitalforhøjelse eller udstedelse af nye efterstillede lån) ikke kunne gennemføres. Landet anfører mere specifikt, at det ikke havde været muligt for Citadele at fremskaffe efterstillede lån fra tredjepartsinvestorer i 2013 som følge af de lettiske myndigheders tilsagn om at frasælge Citadele inden for en kort tidsramme (dvs. inden den 31. december 2014). Usikkerhed med hensyn til den potentielle køber og dennes fremtidige strategi ville have fået efterstillede långivere til at kræve en salgsoption i forbindelse med ethvert efterstillet lån til Citadele (klausul om kontrolændring) ([24]). Det ville reelt have betydet, at man ved udstedelsen af sådanne efterstillede lån ville have anset den faktiske løbetid for at være under fem år. Derved kunne lånene ikke betegnes som supplerende kapital.

(46) Som svar på Kommissionens anmodning om oplysninger om, hvorvidt Letland havde forespurgt hos EBRD, om denne ville forlænge løbetiden for dens efterstillede lån til Citadele, indsendte de lettiske myndigheder en række oplysninger den 23. juni 2014. De bekræfter her, at de — inden de tildelte den anden foranstaltning — ikke henvendte sig til EBRD vedrørende en forlængelse af løbetiden for dens efterstillede lån. De gentager her, at den anden foranstaltning skulle vedtages for at undgå, at Citadele i nær fremtid ikke ville leve op til de nye, strengere kapitalkrav.

(47) Letland hævder, at man straks måtte iværksætte forlængelsen af løbetiden for statens efterstillede lån til Citadele og ikke forhandlede en tilsvarende forlængelse af EBRD's efterstillede lån til Citadele.

(48) Letland tilkendegiver, at denne beslutning var baseret på tre punkter:

a) Nødvendigheden af effektivt at forhindre den forestående manglende efterlevelse af de nye kapitalkrav: Citadele havde beregnet sit behov for supplerende kapital og konkluderet, at en potentiel ændring af løbetiden for efterstillede lån, som EBRD også var part i, ville kræve en betydeligt længere forlængelse end den forlængelse på 18 måneder, der var omhandlet i den anden foranstaltning. Denne forskel skyldtes, at hovedstolen af denne indskudskapital var lavere, og at dens indvirkning på Citadeles kapitalposition ville have været betydeligt lavere. Letland anfører videre, at forlængelsen af løbetiden for EBRD's efterstillede lån ville have krævet forhandlinger med EBRD herom. Som følge af reguleringsmæssige forskelle og den generelle juridiske struktur, man skulle have etableret for at forlænge løbetiden for de efterstillede lån, som EBRD var part i, samtidig med at løbetiden for Letlands efterstillede lån blev forlænget, ville det have krævet omfattende juridiske arrangementer.

b) Letland understreger, at man på tidspunktet for forlængelsen endvidere fandt, at en forlængelse af løbetiden for EBRD's efterstillede lån ville have gjort frasalget af Citadele mere besværligt, da der så ville foreligge flere indbyrdes forbundne kontrakter om efterstillede lån på salgstidspunktet. Man vurderede, at en sådan mulighed ville komplicere salget af Citadele, da det kunne få følger for de relevante salgsbetingelser og sandsynligvis ville forhøje transaktionsomkostningerne.

c) Letland bemærker desuden, at EBRD's status over for Citadele kunne have betydet, at det ville være endnu vanskeligere for EBRD at tilslutte sig forlængelsen. I sin meddelelse af 23. juni 2014 anfører Letland, at man var overbevist om, at EBRD ville have tilsluttet sig en forlængelse af løbetiden for det omhandlede instrument. Letland anerkender dog også, at EBRD's position adskilte sig fra Letlands, idet sidstnævnte var majoritetsaktionær i Citadele og som sådan havde bestemmende indflydelse på salgsprocessen, hvor Letland kunne forhandle forskellige muligheder med hensyn til betaling af de efterstillede lån med budgiverne. Letland vurderede derfor, at EBRD's manglende indflydelse på salget af Citadele kunne være et argument mod at forlænge løbetiden for indskudskapitalen eller i det mindste ville have ført til langvarige forhandlinger.

5.3. **Vedrørende ikke-anmeldt likviditetsstøtte til Reverta (den tredje foranstaltning)**

(49) Letland og Reverta anerkender, at Letlands likviditetsstøtte til Parex banka (og derefter til Reverta) siden december 2010 har oversteget det godkendte likviditetsloft, der er fastsat i betragtning 55 i den endelige afgørelse om Parex. I indledningsafgørelsen anføres det, at den udestående likviditetsstøtte til Reverta pr. 31. december 2013 beløb sig til 362,52 mio. LVL, hvilket var 55,52 mio. LVL mere end det likviditetsloft på 307 mio. LVL, der var fastsat for det værst tænkelige scenarie.

([24]) Dvs. en option, der giver efterstillede kreditorer ret til at kræve, at banken tilbagekøber sin gæld, hvis der sker udskiftning i bankens kontrollerende aktionærer efter kapitalindskydelsen.

(50) Letland hævder, at Kommissionen i sin endelige afgørelse om Parex godkendte konverteringen af 218,7 mio. LVL til kapital til brug for likviditetsstøtte til Parex banka. Beløbet til konvertering blev senere reduceret til 118,7 mio. LVL i den ændrede afgørelse. Hvis likviditetsstøtten på 118,7 mio. LVL på daværende tidspunkt var blevet konverteret til kapital, ville likviditetsstøtten have været mindre og ville have været inden for de godkendte grænser. Kun 49,5 mio. LVL ud af likviditetsstøtten på 118,7 mio. LVL blev rent faktisk konverteret til kapital. Dette er i henhold til Letland hovedårsagen til det høje likviditetsniveau.

(51) Letland hævder endvidere, at den for høje støtte også skyldtes forsinkelser i tilvejebringelsen af likvide midler i forhold til det forventede på tidspunktet for den endelige afgørelse om Parex. Dårlige betalere har betalt for sent, og det har medført mere end to års forsinkelse for inddrivelsen af likvide midler. Letland vurderer, at fænomenet er midlertidigt, og forventer, at den for høje likviditetsstøtte ophører i 2015-2016.

(52) Letland og Reverta erkender dog afvigelsen fra de godkendte støttebeløb, der følger af de vanskeligheder, de oplevede i forbindelse med fordelingen af statsstøtten mellem godkendt likviditetsstøtte og kapitalbidrag efter vedtagelsen af afgørelsen om ændringer.

(53) De lettiske myndigheder forklarer videre, at hvis Parex banka (nu Reverta) havde beholdt sin banklicens, skulle Letland have foretaget endnu større kapitalindskud i Parex banka end oprindeligt forventet (den krævede minimumskapital i henhold til solvensreglerne oversteg det maksimale støttebeløb på 218,7 mio. LVL, som var godkendt i medfør af den endelige afgørelse om Parex). På grundlag af den oprindelige omstruktureringsplan, som var indgivet til Kommissionen, ville den økonomiske værdi, der blev realiseret ved salget af aktiver og konverteringen, på 218,7 mio. LVL have været utilstrækkelig til, at Parex banka (Reverta) kunne efterleve de lovbestemte kapitalkrav.

(54) Hvis Parex banka (Reverta) havde beholdt sin licens, ville banken således have haft brug for yderligere kapital. Efter tilbagetrækningen af banklicensen var den yderligere støtte begrænset til det beløb, der var nødvendigt for at gennemføre afviklingen.

(55) Ifølge Letland var det ikke nødvendigt at konvertere yderligere likviditetsstøtte til kapital efter den 31. december 2011, fordi Revertas banklicens var blevet trukket tilbage. Letland havde anmeldt sin plan om ikke at konvertere likviditetsstøtte til kapital til Kommissionen efter den 31. december 2011 i forbindelse med udveksling af oplysninger inden vedtagelsen af afgørelsen om ændringer, selv om Letland ikke bekræftede sin hensigt om rent faktisk at gøre det og ikke udtrykkeligt beskrev og meddelte de tekniske følger af den manglende konvertering til Kommissionen. Letland nævnte f.eks. ikke, at de midler, der allerede var blevet indrømmet i likviditetsstøtte, ikke ville falde så hurtigt, som de skulle i henhold til den endelige afgørelse om Parex, som følge af den manglende konvertering til kapital.

(56) Eftersom kun likviditetsstøtte på 49,5 mio. LVL rent faktisk var blevet konverteret til kapital pr. 31. december 2011, og likviditetsstøtte på 69,2 mio. LVL ikke var blevet konverteret til kapital, var likviditetsstøtten stadig omkring det dobbelte af den godkendte støtte.

(57) Ifølge Letland var den mindst belastende foranstaltning for de lettiske myndigheder at bevare likviditetsstøtten og undgå at konvertere den til kapital, hvilket faktisk reducerer statsstøtten til det nødvendige minimum.

(58) Letland og Reverta bekræfter, at Reverta ikke længere har brug for »frisk kapital«. I medfør af den lavere konvertering af likviditetsstøtte til kapital forventer Letland, at Reverta vil have [300-350] mio. LVL i likviditetsstøtte ved udgangen af 2014, [250-300] mio. LVL ved udgangen af 2015 og [200-250] mio. LVL ved udgangen af 2016 og 2017 (efter likvidation af Reverta). Denne likviditetsstøtte vil derfor i henhold til Letland overstige det loft, der oprindeligt var godkendt, fordi i) mindre likviditetsstøtte er blevet konverteret til kapital, og ii) afviklingen af Reverta forventes at give et lavere kontant overskud end oprindeligt planlagt.

(59) Ifølge de nye likviditetsprognoser, der afspejler vanskelighederne med at inddrive aktiver, forventer Letland, at Reverta vil have en negativ kapitalposition på [250-300] mio. LVL efter likvidationen (31. december 2017).

5.4. **Vedrørende den manglende efterlevelse af tilsagnet om at frasælge formueforvaltningsaktiviteten (den fjerde foranstaltning)**

(60) Letland indledte salget af Citadele i 2011 med henblik på at overholde statens tilsagn, som var anført i den endelige afgørelse om Parex. Det første salgsforsøg blev gennemført med Nomura International som rådgiver, men som følge af betydelig uro i euroområdet forårsaget af den økonomiske og finansielle krise i Grækenland og sammenbruddet af Snoras og Krajbanka i Litauen og Letland var dette forsøg ikke vellykket.

(61) I februar 2013 bestilte Letland en specifik undersøgelse hos en uafhængig ekspert […] vedrørende bl.a. virkningen af salget af formueforvaltningsaktiviteten på den dato, der er anført i tilsagnene. Eksperten påviste, at værdien af de to enkelte enheder (formueforvaltningsaktiviteten og den resterende del af Citadele) var mindre end værdien af Citadele som helhed. Som følge deraf ville Citadeles bogførte værdi blive lavere, hvis formueforvaltningsaktiviteten blev solgt, og værdien ville således blive forringet for aktionærerne. Via forskellige prognoser godtgjorde eksperten, at bankens »driftsresultat ville styrtdykke […]«, og at dens […] ville være blevet endnu lavere uden formueforvaltningsaktiviteten.

(62) På grundlag af ekspertundersøgelsen anfører Letland, at Citadeles levedygtighed i 2013 og dermed bankens salgbarhed ville være blevet forringet, hvis formueforvaltningsaktiviteten blev frasolgt separat i forhold til resten af banken. Det ville i væsentlig grad have reduceret bankens evne til at tiltrække private investorer til Citadele til en rimelig pris. En anden salgsproces for hele Citadele blev derfor indledt i 2013 med assistance fra Société Générale og Linklaters LLP som eksterne rådgivere. De to salgsmetoder, der i øjeblikket er under overvejelse, er en fusion og overtagelse eller en introduktion på børsen.

5.5. **Kompensationsforanstaltninger foreslået af Letland**

(63) For at sikre, at de yderligere støtteforanstaltninger, som Letland har ydet til Parex banka, Citadele og Reverta gennem den første, anden og tredje foranstaltning, og det manglende frasalg af Citadeles formueforvaltningsaktivitet inden den fastsatte tidsfrist (den fjerde foranstaltning), er forenelige med EU's statsstøtteregler, har Letland foreslået en række tilsagn, der er anført i betragtning 64-73.

5.5.1. *Tidsfrist for salg af Citadele og frasalg af formueforvaltningsaktiviteten*

(64) Letland og Citadele forpligter sig til at yde deres bedste for så hurtigt som muligt og under alle omstændigheder før den […] at indhente bindende bud på salget af Republikken Letlands samlede andel i Citadele (herunder formueforvaltningsaktiviteten). Salget skal være afsluttet senest den […]. Det overlades til Republikken Letland (og dens rådgiver) at fastlægge strukturen og metoderne for gennemførelsen af salgstransaktionen (f.eks. et handelssalg eller en børsintroduktion), såfremt Letland i sidste ende frasælger hele sin andel i Citadele senest den […]. Ved en børsintroduktion forpligter Letland sig til at fastlægge et bindende prospekt i samarbejde med FCMC inden den […].

(65) Letland og Citadele bekræfter endvidere, at en frasalgsadministrator vil blive udpeget, hvis der ikke er modtaget bindende bud inden den […], eller hvis man ikke er nået til enighed med FCMC om et prospekt, hvis en børsintroduktion anvendes. I dette tilfælde vil Letland træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at frasalgsadministratoren er udpeget og kan påbegynde sit arbejde med virkning fra den […]. Det bekræftes, at den finansielle rådgiver i forbindelse med salget af Citadele også kan udpeges som frasalgsadministrator med virkning fra den […]. Hvis en frasalgsadministrator udpeges, forpligter Letland og Citadele sig til at modtage bindende bud, der er uigenkaldelige for alle parter, inden den […] og indgå en bindende og uigenkaldelig aftale om salget af Letlands samlede andel af Citadele inden den […], som senest skal træde i kraft den […].

(66) Letland og Citadele bekræfter endvidere, at Citadele pr. […] vil […] nye aktiviteter, og Citadeles øvrige aktiviteter vil […], hvis Letland ikke senest den […] har indgået en bindende og uigenkaldelig aftale om afslutning af salget senest den […] af Letlands samlede andel i Citadele, eller hvis børsintroduktionen ikke sætter Letland i stand til at sælge hele sin andel i Citadele inden den […].

(67) Letland og Citadele forpligter sig til at afslutte salgs- og købstransaktionen vedrørende salget af Letlands samlede andel i Citadele inden den […]. Hvis salget af denne andel ikke er afsluttet den […], bekræfter de, at Citadele vil […] nye aktiviteter, og Citadeles øvrige aktiviteter vil […].

(68) Hvis Citadele er […] under nogle af de omstændigheder, der nævnes i betragtning 64-67, kan de dele af Citadeles aktiviteter, som tredjepart er interesseret i, sælges og overdrages af Letland og/eller Citadele til en sådan tredjepart (uden at det berører principperne om […], og såfremt der ikke ydes ny statsstøtte).

5.5.2. *Yderligere nedsættelse af beløbet for godkendte kapitalbidrag*

(69) Med hensyn til Reverta blev konverteringen af statens indlån og renter (likviditetsstøtten) til kapital svarende til et samlet på beløb på 118,7 mio. LVL godkendt i afgørelsen om ændringer. Indtil videre er kun likviditetsstøtte på 49,5 mio. LVL blevet konverteret til kapital, og derfor foreslår Letland, at det samlede kapitalbeløb, som Letland maksimalt må yde til Reverta nedsættes fra 118,7 mio. LVL til 49,5 mio. LVL.

5.5.3. *Tilsagn om at styrke byrdefordelingen ved at forhindre udstrømning af likviditet til Revertas eksisterende efterstillede kreditorer*

(70) Letland anerkender, at styrkede byrdefordelingsforanstaltninger er nødvendige for at sikre foreneligheden af første, anden og tredje foranstaltning med det indre marked. Sådanne foranstaltninger ville bl.a. sikre, at en tredjepart ikke kan opnå uberettigede fordele ved den yderligere statsstøtte, der er ydet til Reverta og Citadele.

(71) Til det formål forpligter Letland sig til at styrke de tidligere byrdefordelingstilsagn via bail-in af de tidligere majoritetsaktionærer i Parex banka, deres tilknyttede virksomheder og andre kreditorer (de »eksisterende efterstillede kreditorer«), der havde ydet den ansvarlige indskudskapital (de »eksisterende efterstillede lån«).

(72) Reverta har overskredet de likviditetsbeløb, der var godkendt i den endelige afgørelse om Parex, delvist som følge af betaling af rente på de eksisterende efterstillede lån. Hvis Reverta ikke havde betalt rente, eller hvis de eksisterende efterstillede lån ikke var blevet nedskrevet umiddelbart efter den endelige afgørelse om Parex, havde Letland muligvis ikke været nødt til at gennemføre første, anden og tredje foranstaltning i det omfang, de faktisk blev gennemført.

(73) I lyset af ovennævnte tilbyder Letland at afklare og styrke statens tilsagn med hensyn til den forfaldne hovedstol og rente i forbindelse med de eksisterende efterstillede lån på følgende måde:

a) Citadele og Reverta (tidligere Parex banka) og deres tilknyttede virksomheder må ikke udbetale rente, udbytte eller kuponrente på eksisterende kapitalinstrumenter (herunder præferenceaktier, B-aktier og supplerende kapitalinstrumenter) (hverken forfaldne eller påløbne) til eksisterende efterstillede kreditorer eller aktionærer, som ikke præcist er den lettiske stat eller EBRD, eller udøve nogen call-optioner i forbindelse dermed, indtil og medmindre statsstøtten til Reverta og/eller Citadele er blevet tilbagebetalt, og medmindre de er juridisk forpligtet dertil. For så vidt sådanne juridiske forpligtelser gør sig gældende, forpligter Letland sig til at fjerne dem så hurtigt som muligt (og under alle omstændigheder inden den 30. april 2015).

b) Letland giver også tilsagn om ikke at tilbagebetale udestående beløb (hovedstol) af de eksisterende efterstillede lån (indtil og medmindre statsstøtten til Reverta og/eller Citadele er blevet tilbagebetalt), som enten:

   i) underlægges et bindende påbud om, at betalinger af de eksisterende efterstillede lån ikke forfalder til betaling, eller

   ii) konverteres til kernekapital uden stemmeret eller

   iii) nedskrives

   for så vidt det er nødvendigt for at dække Revertas negative kapitalværdi, og det er tilladt i henhold til lovgivningen.

c) Letland forpligter sig til at gennemføre alle foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at de juridiske bestemmelser, der er nødvendige for at overholde tilsagnene, er vedtaget senest den 30. april 2015.

5.6. **Letlands svar på bemærkninger fra tredjeparter**

(74) Den 6. juni 2014 indgav Letland sit svar på de tredjepartsbemærkninger, som Kommissionen havde modtaget. Letland hævder, at påstandene i bemærkningerne er ubegrundede og irrelevante for indledningsafgørelsen. Letland afviser tredjepartens påstande og anmoder Kommissionen om at tilsidesætte dem.

6. **VURDERING**

6.1. **Eksistens af statsstøtte efter de nye foranstaltninger**

(75) I henhold til artikel 107, stk. 1, i traktaten er støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

(76) En foranstaltning udgør derfor kun statsstøtte, hvis følgende betingelser er opfyldt: a) foranstaltningen skal være finansieret af en medlemsstat eller ved hjælp af statsmidler, b) den skal indrømme en selektiv fordel til visse virksomheder eller visse produktioner, og c) den skal fordreje eller true med at fordreje konkurrencevilkårene og kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

6.1.1. *Den første foranstaltning*

(77) Allerede i den første redningsbeslutning, hvor Kommissionen godkendte udstedelsen af efterstillede lån med en løbetid på fem år som en forenelig støtteforanstaltning, blev det slået fast, at de efterstillede lån, som Letland ydede til Parex banka, udgjorde statsstøtte. Kommissionen besluttede på daværende tidspunkt, at en markedsøkonomisk investor ikke ville have ydet efterstillede lån med en løbetid på fem år ([25]).

(78) De efterstillede lån, som Letland faktisk ydede til fordel for Parex banka, var identiske med den foranstaltning, som Kommissionen havde godkendt, bortset fra at de havde en længere løbetid, hvilket gav Parex banka en yderligere fordel.

(79) Efterstillede lån med en løbetid på syv år ville give låntageren en større fordel end efterstillede lån med en løbetid på fem år, fordi investorens risiko i forbindelse med en investering stiger, når løbetiden for investeringen forlænges. Når der ydes efterstillede lån med en løbetid på syv år, er det endnu mindre sandsynligt, at en markedsøkonomisk investor ville have ydet lånene på disse forlængede vilkår, end med en løbetid på fem år. Den længere løbetid for de efterstillede lån udgjorde derfor en yderligere fordel for Parex banka sammenlignet med den type efterstillede lån, der var godkendt i redningsbeslutningerne og den endelige afgørelse om Parex. Da alle øvrige betingelser for, at der er tale om statsstøtte, allerede er blevet påvist i den første redningsbeslutning, udgør den første foranstaltning statsstøtte.

6.1.2. *Den anden foranstaltning*

(80) Den 27. juni 2013 bevilgede Letland Citadele yderligere 18 måneders forlængelse af løbetiden for efterstillede lån svarende til 37 mio. LVL (ud af Letlands ansvarlige indskudskapitel på i alt 45 mio. LVL på daværende tidspunkt).

(81) Da der ikke forelå andre argumenter, vurderede Kommissionen i indledningsafgørelsen, at en markedsøkonomisk investor næppe havde indrømmet en sådan forlængelse af løbetiden, da den repræsenterede yderligere risici sammenlignet med den tidligere form for efterstillede lån. Kommissionen fandt derfor, at den længere løbetid for de efterstillede lån udgjorde en yderligere fordel fra staten til Citadele sammenlignet med den type efterstillede lån, der var godkendt i redningsbeslutningerne og den endelige afgørelse om Parex, og dermed yderligere støtte.

(82) Letland har tilkendegivet, at en markedsøkonomisk investor rationelt ville have valgt at træffe specifikke foranstaltninger for at sikre bankens kapitalgrundlag og bevare værdien af sin investering. Letland hævder derfor, at den anden foranstaltning grundlæggende ikke gav Citadele en fordel, fordi indrømmelsen af yderligere støtte var i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip.

(83) Kommissionen bestrider ikke, at det markedsøkonomiske investorprincip gælder for en transaktion, såsom den anden foranstaltning. Den minder dog om, at EU's domstole har understreget, at en medlemsstat, som påberåber denne test i løbet af den administrative procedure, utvetydigt og på grundlag af objektive elementer, som kan efterprøves, skal føre bevis for, at beslutningen om at gennemføre foranstaltningen blev truffet i dens egenskab af

([25]) Betragtning 40 i den første redningsbeslutning.

aktionær, og at der i denne forbindelse kan kræves beviser, hvoraf fremgår, at denne beslutning er baseret på økonomiske vurderinger, som kan sammenlignes med dem, som en rationel privat investor, som befinder sig i en situation, som ligger så tæt som muligt på den situation, som nævnte medlemsstat befinder sig i, under de foreliggende omstændigheder ville have udført, inden han foretog en sådan investering, med henblik på at fastslå den fremtidige rentabilitet af en sådan investering ([26]).

(84) På den baggrund finder Kommissionen, at Letlands påstand om, at man har handlet i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip, ikke er tilstrækkeligt begrundet med argumenter og en detaljeret analyse.

(85) Der er for det første ikke fremlagt beviser for Kommissionen, som dokumenterer, at Letland har udført en vurdering af sin investering i Citadele samtidig med beslutningen om at gennemføre den anden foranstaltning. En markedsøkonomisk investor ville i sin egenskab af aktionær have vurderet Citadeles værdi med henblik på at fastsætte den nuværende værdi af sin investering i banken inden (og også uden) og efter gennemførelsen af den anden foranstaltning, og ville have sammenlignet de to værdier. Kommissionen er af den opfattelse, at en overskudsdrevet markedsøkonomisk investor først ville have fastlagt den nuværende værdi af sin investering i banken og derefter ville have undersøgt, om værdien af denne investering ville være sikret, hvis løbetiden for de efterstillede lån blev yderligere forlænget. Hvis denne undersøgelse viste, at værdien ville være sikret eller endda kunne forøges, ville en overskudsdrevet markedsøkonomisk investor dernæst have sammenlignet offeromkostningerne til at sikre (eller endda forøge) værdien med forskellen i værdien.

(86) Hvis Letland havde udført en sådan analyse, burde Letland have påvist, at indrømmelsen af den forlængede løbetid var en effektiv foranstaltning med henblik på i det mindste at sikre værdien af investeringen, og burde dernæst have påvist, at offeromkostningerne til indrømmelse af en sådan foranstaltning var mindre end værdistigningen. Kun hvis offeromkostningerne til indrømmelse af den yderligere løbetid var mindre end den værdisikring, der blev opnået ved den anden foranstaltning, kan Kommissionen acceptere, at Letland har handlet i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip. Letland har dog hverken fremlagt en samtidig vurdering af investeringens værdi eller en analyse, der påviser, at offeromkostningerne til indrømmelse af den yderligere løbetid var mindre end den værdisikring, der blev opnået ved gennemførelsen af den anden foranstaltning.

(87) Kommissionen mener derfor, at den anden foranstaltning ikke er i overensstemmelse med den adfærd, der forventes af en markedsøkonomisk investor i en position svarende til Letlands position i juni 2013.

(88) For det andet kræver de fastlagte principper for anvendelsen af det markedsøkonomiske investorprincip under alle omstændigheder, at en rational privat investors adfærd sammenlignes med en situation, der er så tæt på medlemsstatens som muligt ([27]). Da Letland vurderede værdien af statens investering i Citadele, burde Letland derfor have taget de tilsagn, der var fastsat i den endelige afgørelse om Parex vedrørende salget af Citadele, i betragtning. Da den anden foranstaltning blev gennemført i juni 2013, omfattede disse tilsagn forpligtelsen til at frasælge Citadele inden den 31. december 2014 og også at frasælge Citadele uden formueforvaltningsaktiviteten (eftersom formueforvaltningsaktiviteten skulle frasælges separat, hvis den ikke var blevet solgt inden den 30. juni 2013). Eftersom der ikke var fundet en køber til formueforvaltningsaktiviteten, da forlængelsen af løbetiden blev indrømmet den 27. juni 2013, ville en privat investor have konkluderet, at det ikke var muligt at sælge formueforvaltningsaktiviteten sammen med Citadele inden den 30. juni 2013, som var den frist, der var fastsat i den endelige afgørelse om Parex, og at de to enheder derfor skulle sælges separat.

(89) En privat aktionær i banken, der var i en situation, der er så tæt på medlemsstatens som muligt, ville ikke have haft nogen grund til at antage, at efterlevelsen af disse tilsagn kunne undlades eller udskydes, eftersom sådanne ændringer skulle godkendes af Kommissionen. Ved fastsættelsen af værdien af investeringen i juni 2013 kunne man derfor ikke forvente, at disse forpligtelser ville være irrelevante, da det ikke kunne antages, at Kommissionen ville godkende en ændring af forpligtelserne inden den periode, hvor Letland havde forpligtet sig til at opfylde dem.

(90) Med henblik på at afgøre, om den forlængede løbetid skulle indrømmes, skal parametrene for vurdering af værdien af Letlands investering i Citadele i juni 2013 derfor omfatte de tilsagn, der er fastsat i den endelige afgørelse om Parex. Letland har ikke fremlagt bevis for, at staten tog alle disse parametre i betragtning, eller at den værdi af statens investering på daværende tidspunkt, der ville være resultatet af indregningen af disse parametre, ville overstige offeromkostningerne til indrømmelsen af den forlængede løbetid. Kommissionen mener

([26]) Dom i sagen Kommissionen mod EDF, C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, præmis 82 og 84.
([27]) Jf. i den forbindelse dommen i sagen Italien mod Kommissionen, 303/88, ECLI:EU:C:1991:136, præmis 20.

derfor, at den anden foranstaltning ikke er i overensstemmelse med den adfærd, der forventes af en markedsøkonomisk investor i en position svarende til Letlands position i juni 2013.

(91) Selv om Letland havde udført en tilstrækkeligt detaljeret analyse af den anden foranstaltning med det formål at sikre værdien af statens investering i Citadele pr. juni 2013, og selv om Letland i en sådan analyse havde indregnet de begrænsninger, som en markedsøkonomisk investor ville have taget i betragtning som følge af det forestående salg af Citadele og det separate frasalg af formueforvaltningsaktiviteten, er Letlands påstande med hensyn til omkostningerne ved den anden foranstaltning og værdien af investeringen i Citadele, der angiveligt blev sikret ved denne foranstaltning, for det tredje ikke plausible.

(92) Letland hævder på den ene side, at den anden foranstaltning ikke medførte nogen omkostninger for staten, men denne påstand underbygges ikke af yderligere oplysninger eller beviser vedrørende den omkostningsvurdering, som Letland udførte, da den anden foranstaltning blev indrømmet. En privat investor, der skal træffe en rationel beslutning om, hvorvidt løbetiden for efterstillede lån skal forlænges, vil foretage en sådan analyse af offeromkostningerne og andre typer omkostninger vedrørende den anden foranstaltning. Den manglende evaluering af omkostningerne får Kommissionen til at konkludere, at en privat investor ikke ville have været i stand til at vurdere, hvorvidt den anden foranstaltning ville være fordelagtig med hensyn til overskudsmaksimering.

(93) Letland hævder på den anden side, at den anden foranstaltning sikrede værdien af Letlands investering, men denne påstand understøttes ikke af kendetegnene ved statens investering i Citadele pr. juni 2013. Kommissionen bemærker, at den nuværende værdi af en investering for en overskudsdrevet investor afhænger af udsigten til fremtidig indtjening fra investeringen (i form af eksempelvis udbytte) kombineret med kapitalværdien af investeringen på det pågældende tidspunkt (som f.eks. kan udledes af den pris, som en køber ville betale for aktionærens investering på det pågældende tidspunkt, eller af værdien af den pris, som en køber ville betale for aktionærens investering i fremtiden efter indregning af tidsfaktoren). Alle de beviser, der er til rådighed for Kommissionen, antyder, at værdien af Letlands investering i Citadele i juni 2013 var lav, hvis den overhovedet var positiv.

(94) Med hensyn til fremtidige indtjeningsstrømme fra Letlands investering i Citadele er der ikke fremlagt beviser, som antyder, at aktionærer i juni 2013 kunne forvente udbytte fra Citadele inden for overskuelig fremtid. En privat aktionær i banken, der var i en situation, der er så tæt på medlemsstatens som muligt, og som vurderede den forventede indtjening fra udbytte, ville have foretaget en sammenkædning med forpligtelsen til at frasælge Citadele inden den 31. december 2014. Den undersøgelse, der er beskrevet i betragtning 61, fastlagde endvidere, at Citadele uden formueforvaltningsaktiviteten ville have været underskudsgivende, en konklusion, som yderligere reducerede udsigten til indtjening fra udbytte, eftersom en markedsøkonomisk investor pr. 27. juni 2013 ville have antaget, at Citadele og formueforvaltningsaktiviteten ville blive solgt separat.

(95) Da forlængelsen af løbetiden blev indrømmet, var der ikke bevis for, at Citadele (i betragtning af bankens forventede overskud og kapitalprocent) ville kunne udbetale udbytte inden den 31. december 2014, efter som den kapitalprocent på 10,3 %, der efter planen skulle opnås pr. 31. december 2013, kun lige netop oversteg den krævede minimumskapitalprocent på 10 % og ville ligge langt under den kapitalprocent på […] %, der blev anbefalet af FCMC for at afhjælpe de eksisterende og potentielle risici for Citadele. En privat investor ville derfor have taget det forhold i betragtning, at det pr. juni 2013 var usandsynligt, at aktionærer forventede udbetaling af udbytte fra Citadele inden for overskuelig fremtid.

(96) Med hensyn til kapitalværdien af Letlands investering i Citadele i juni 2013 viser den undersøgelse, som de lettiske myndigheder har indgivet som anført i betragtning 61, og som var udarbejdet i februar 2013, at Citadele ville være blevet negativt berørt af det separate frasalg af formueforvaltningsaktiviteten. En privat investor i en situation, der er så tæt på Letlands situation i juni 2013 som muligt, ville have taget højde for den kendsgerning, at en uafhængig ekspert omkring fire måneder tidligere havde slået fast, at salgsværdien af Citadele uden formueforvaltningsaktiviteten ville være lavere end værdien af de to enheder i kombination. En sådan privat investor ville derfor have krævet vægtige grunde med hensyn til risikojusteret maksimering af afkast, inden denne ville påtage sig yderligere risici ved at indrømme en forlængelse af løbetiden for efterstillede lån. Letland har dog ikke fremlagt bevis for sådanne vægtige grunde til, at en markedsøkonomisk investor skulle påtage sig sådanne yderligere risici på daværende tidspunkt. Selv om forlængelsen af løbetiden blev indrømmet, var det ikke bevis for, at Citadele uden formueforvaltningsaktiviteten kunne sælges til […], hvilket får Kommissionen til at

konkludere, at Letland pr. juni 2013 ikke havde […], til at statens investering kunne sikres, som var […] for at indrømme den anden foranstaltning.

(97) Af disse yderligere grunde mener Kommissionen, at den anden foranstaltning ikke er i overensstemmelse med den adfærd, der forventes af en markedsøkonomisk investor i en position svarende til Letlands position i juni 2013.

(98) For det fjerde og endelig bemærker Kommissionen, at EBRD, som i juni 2013 var den eneste anden aktionær i Citadele ud over den lettiske stat, ikke forlængede løbetiden for sine efterstillede lån til Citadele, og at Letland ikke henvendte sig til EBRD for at drøfte sidstnævntes deltagelse i den anden foranstaltning, jf. betragtning 46, 47 og 48. Dette manglende forsøg på at drøfte en deling af omkostningsbyrden i forbindelse med den anden foranstaltning, hvis denne foranstaltning skulle være et middel til at sikre værdien af investeringerne i Citadele, er endnu et tegn på, at den anden foranstaltning ikke var i overensstemmelse med kravene i det markedsøkonomiske investorprincip.

(99) I den henseende fremhæver Kommissionen først, at Citadele i henhold til brev fra FCMC havde 10 måneder (1.3.-31.12.2013) til at overholde det nye kapitalkrav. I den forbindelse er Kommissionen af den opfattelse, at en majoritetsaktionær ville have udnyttet hele perioden på 10 måneder til at finde en hensigtsmæssig løsning, der ville gøre det muligt at efterleve det nye kapitalkrav og samtidig minimere omkostningerne. Letlands argument vedrørende fremme af salget af Citadele forklarer ikke, hvorfor den anden foranstaltning blev vedtaget uden henvendelse til minoritetsaktionæren i Citadele kun fire måneder efter FCMC's brev i stedet for at udnytte den periode på 10 måneder, man havde til rådighed.

(100) Selv hvis EBRD's deltagelse i en forlængelse af løbetiden havde resulteret i en foranstaltning af en anden karakter end den anden foranstaltning, har Letland ikke fremlagt bevis for, at en sådan foranstaltning med deltagelse af EBRD ville have været mindre effektiv end den anden foranstaltning, eller at den ville have medført flere omkostninger for majoritetsaktionæren end den anden foranstaltning.

(101) Med hensyn til Letlands argument om, at det ville have medført yderligere byrder på tidspunktet for salget af Citadele, hvis EBRD havde forlænget løbetiden for sine efterstillede lån, har de lettiske myndigheder ikke fremlagt dokumentation for, at en sådan forlængelse rent faktisk ville have medført sådanne yderligere omkostninger. Der er ikke udført en specifik undersøgelse af omkostningerne til frasalg af Citadele efter den anden foranstaltning sammenlignet med omkostningerne til et hypotetisk salg af Citadele efter en forlængelse med deltagelse af EBRD for at underbygge Letlands påstand om, at der ville have opstået yderligere byrder. Kommissionen mener derfor, at en privat investor, der overvejer, hvordan han bedst sikrer værdien af sin investering i Citadele, i det mindste ville have foretaget en samtidig vurdering af de omkostninger, der med henblik på et efterfølgende salg ville opstå, hvis minoritetsaktionæren i Citadele forlængede løbetiden for sine efterstillede lån til banken.

(102) Som bemærket i betragtning 48, litra c), forklarer Letland endelig, at man mente, at EBRD ville have været villig til at forlænge løbetid for sine lån til Citadele. Selv om EBRD's deltagelse ville have kompliceret sagen, mener Kommissionen, at en privat majoritetsaktionær, som overvejer at forlænge løbetiden for sine efterstillede lån til fordel for Citadele, i en sådan situation i det mindste ville have henvendt sig til minoritetsaktionæren, som også har indskudt kapital i Citadele, for at undersøge, om denne ville enten i) dele omkostningerne til den yderligere støtte til Citadele ved at forlænge løbetiden for vedkommendes lån eller ii) deltage i en alternativ ordning direkte med majoritetsaktionæren, for så vidt angår omkostningerne til den anden foranstaltning. På grundlag af det markedsøkonomiske investorprincip kan Kommissionen ikke godtage, at en majoritetsaktionær i et selskab ville have påtaget sig alle omkostningerne til at sikre værdien af alle investeringer i selskabet og derved sikret værdien af investeringen for en minoritetsaktionær uden overhovedet at henvende sig til sidstnævnte for at få vedkommende til at bidrage.

(103) I lyset af disse faktorer er den manglende henvendelse til EBRD i perioden mellem den 1. marts 2013 og den 27. juni 2013 endnu et tegn på, at den anden foranstaltning ikke blev gennemført i overensstemmelse med kravene i det markedsøkonomiske investorprincip.

(104) Af hver af de fire grunde, der er anført i betragtning 85-103, er der ikke utvetydigt og på grundlag af objektive elementer, som kan efterprøves, ført bevis for, at medlemsstaten traf beslutningen om at gennemføre foranstaltningen i sin egenskab af aktionær. Under disse omstændigheder mener Kommissionen ikke, at Citadele under omstændigheder svarende til normale markedsvilkår kunne have opnået samme fordel, som den opnåede via de statslige ressourcer i form af den anden foranstaltning.

(105) Letland har gennemført den anden foranstaltning for Citadele, som er og også fortsat vil være aktiv på markeder, der er åbne for international konkurrence. Derfor vil en fordel på grund af statsmidler berøre konkurrencen i banksektoren og have en indvirkning på samhandelen i Unionen. Endvidere er foranstaltningen selektiv, fordi den kun begunstiger Citadele. Den finansieres af statsmidler. Som forklaret af Letland i betragtning 45 ville en markedsøkonomisk tredjepartsinvestor ikke have indrømmet en foranstaltning svarende til den anden foranstaltning på tilsvarende vilkår i juni 2013. Kommissionen bekræfter derfor sin tidligere foreløbige vurdering i indledningsafgørelsen om, at den anden foranstaltning udgør yderligere statsstøtte.

6.1.3. *Den tredje foranstaltning*

(106) Med hensyn til den likviditetsstøtte, der blev ydet til Reverta, blev den oprindeligt godkendt som en del af de forenelige statsstøtteforanstaltninger i den første redningsbeslutning i form af statsindlån. På daværende tidspunkt bemærkede Kommissionen, at Parex banka manglede likvid sikkerhed, og at Letland havde tilført midlerne på baggrund af bankens likviditetsbehov på et tidspunkt, hvor ingen markedsøkonomisk investor var villig til at indskyde likviditet som følge af Parex bankas skrøbelige situation ([28]).

(107) Efter den endelige afgørelse om Parex (og opsplitningen i en god bank og en bad bank) blev likviditetsstøtten overført til Citadele og Reverta. Førstnævnte har allerede tilbagebetalt hele sin andel af likviditetsstøtten. Reverta skulle begrænse den likviditetsstøtte, den modtog, som anført i betragtning 19, litra c). Det beløb i likviditetsstøtte, der rent faktisk blev ydet til Reverta, overstiger endda de niveauer, der er fastsat for det værst tænkelige scenarie, som var godkendt i den endelige afgørelse om Parex. Denne yderligere likviditetsstøtte giver Reverta en yderligere fordel sammenlignet med den støtte, der var godkendt i redningsbeslutningerne og den endelige afgørelse om Parex. Letland har ikke påstået, at staten optrådte som markedsøkonomisk långiver, da den tilførte denne likviditet, og Letland har heller ikke fremlagt bevis, som sætter Kommissionen i stand til at konkludere, at Reverta under omstændigheder svarende til normale markedsvilkår kunne have opnået samme fordel, som den opnåede via de statslige ressourcer i form af den tredje foranstaltning. Ingen af de andre elementer af likviditetsstøtten er ændret, bortset fra dens størrelse, og Kommissionen konkluderer derfor, at foranstaltningen udgør statsstøtte.

(108) Eftersom den forhøjede likviditetsstøtte klart udgør en yderligere fordel sammenlignet med de godkendte støtteforanstaltninger, repræsenterer den på grundlag af betragtning 106 og 107 derfor yderligere støtte (eftersom alle de øvrige kriterier fastlagt ved traktatens artikel 107, stk. 1, stadig gør sig gældende).

6.2. **Retsgrundlag for foreneligheden af ny yderligere støtte**

(109) Traktatens artikel 107, stk. 3, litra b), giver Kommissionen beføjelse til at afgøre, at støtten er forenelig med det indre marked, hvis den har til formål at »afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi«.

(110) I betragtning af den systemiske betydning af Parex banka — det var en førende bank i Letland — og betydningen af dens udlånsaktiviteter for den lettiske økonomi, da støtteforanstaltningerne blev godkendt, accepterede Kommissionen, at det ville have haft alvorlige følger for Letlands økonomi, hvis banken ikke havde efterlevet de skærpede kapitalkrav.

(111) I redningsbeslutningerne og den endelige afgørelse om Parex blev de støtteforanstaltninger, der var godkendt for Parex banka, derfor vurderet i henhold til traktatens artikel 107, stk. 3, litra b), og på grundlag af de meddelelser ([29]), der blev vedtaget i forbindelse med finanskrisen, der gjorde sig gældende, da støtten blev ydet.

([28]) Betragtning 41 i den første redningsbeslutning.

([29]) Meddelelse fra Kommissionen — Statsstøttereglernes anvendelse på foranstaltninger truffet over for pengeinstitutter i forbindelse med den aktuelle globale finanskrise (»bankmeddelelsen fra 2008«) (EUT C 270 af 25.10.2008, s. 8); meddelelse fra Kommissionen — Rekapitalisering af pengeinstitutter under den aktuelle finanskrise: Støttens begrænsning til det nødvendige minimum og sikkerhedsforanstaltninger mod uforholdsmæssige konkurrencefordrejninger (»rekapitaliseringsmeddelelsen«) (EUT C 10 af 15.1.2009, s. 2); meddelelse fra Kommissionen om behandlingen af værdiforringede aktiver i Fællesskabets banksektor (»meddelelsen om værdiforringede aktiver«) (EUT C 72, s. 26.3.2009, s. 1); og meddelelse om genoprettelse af rentabiliteten i finanssektoren under den nuværende krise og vurdering af omstruktureringsforanstaltninger på grundlag af statsstøttereglerne (»omstruktureringsmeddelelsen«) (EUT C 195 af 19.8.2009, s. 9).

(112) Kommissionen mener, at det samme retsgrundlag finder anvendelse på den yderligere støtte ydet gennem den første og anden foranstaltning på grundlag af tidspunkterne for deres gennemførelse og deres karakteristika, som svarer til de godkendte støtteforanstaltninger.

(113) Med hensyn til den tredje foranstaltning skal Kommissionen gennemføre sin forenelighedsvurdering på grundlag af de ajourførte kriterier i bankmeddelelsen fra 2013 ([30]). Enhver støtte, der ydes helt eller delvist uden Kommissionens godkendelse (og dermed i strid med traktatens artikel 108, stk. 3) efter offentliggørelsen af bankmeddelelsen fra 2013 i *Den Europæiske Unions Tidende*, skal undersøges på grundlag af denne meddelelse. Eftersom den tredje foranstaltning er blevet anvendt kontinuerligt fra 2011 til i dag, må det konkluderes, at støtten delvist blev ydet efter den 1. august 2013, datoen for offentliggørelsen af bankmeddelelsen fra 2013 i *Den Europæiske Unions Tidende*.

6.3. **Støttens forenelighed med det indre marked**

6.3.1. *Vedrørende den første foranstaltning*

(114) De efterstillede lån, som Letland ydede til Parex banka, havde fra udstedelsesdatoen (22. maj 2009) en løbetid på syv år (dvs. indtil den 21. maj 2016) og oversteg dermed den maksimale løbetid på fem år, der er fastsat i den første redningsbeslutning, og som senere blev bekræftet i den endelige afgørelse om Parex. Denne foranstaltning blev ikke anmeldt til Kommissionen.

(115) Med hensyn til den yderligere støtteforanstaltning, der udgøres af en løbetid for de efterstillede lån, som går ud over betingelserne i afgørelserne, betvivlede Kommissionen, at den var inden for det nødvendige minimum, og kunne derfor ikke konkludere, at alle kriterierne for forenelighed var opfyldt.

(116) I indledningsafgørelsen mindede Kommissionen derfor om, at de efterstillede lån, der var godkendt for Parex banka med en løbetid på fem år, ifølge redningsbeslutningerne var begrænset til det nødvendige minimum med hensyn til beløb og løbetid. På grundlag af denne konklusion blev de efterstillede lån med en løbetid på fem år derfor anset for at være forenelige i henhold til redningsbeslutningerne og den endelige afgørelse om Parex.

(117) På grundlag af de argumenter, der præsenteres i redningsbeslutningerne og den endelige afgørelse om Parex, og da der ikke er fremlagt nye argumenter, udtrykte Kommissionen tvivl om foreneligheden af den forlængede løbetid for de efterstillede lån med en løbetid på syv år i stedet for fem år som oprindeligt godkendt.

(118) I lyset af de nye argumenter, som Letland har fremsat efter indledningsafgørelsen, og som er anført i afsnit 5.1, kan Kommissionen igen vurdere, om de efterstillede lån med en løbetid på syv år, som Letland har ydet til Parex banka, opfylder kravet om, at statsstøtte skal være begrænset til det nødvendige minimum, for at være forenelig.

(119) Ifølge bankmeddelelsen fra 2008 skal støtteforanstaltningen både med hensyn til beløb og form være nødvendig for at nå målet. Det betyder, at kapitaltilførslen skal være det nødvendige minimum for at nå dette mål. Målet med at yde efterstillede lån, som repræsenterede supplerende kapital, til Parex banka var at sætte sidstnævnte i stand til at opfylde kapitalkravet og sikre, at banken havde tilstrækkelig kapital til bedre at kunne modstå alvorlige tab og dermed undgå alvorlig forstyrrelse af den lettiske økonomi.

(120) I den første redningsbeslutning vurderede Kommissionen de minimumskrav, der skulle opfyldes, for at de efterstillede lån til Parex banka kunne betegnes som supplerende kapital, på grundlag af den gældende lettiske lovgivning som anmeldt af Letland ([31]). Det blev således fastlagt, at minimumsløbetiden for efterstillede lån var fem år, hvis de skulle betegnes som supplerende kapital. Denne vurdering blev ikke ændret ved de efterfølgende afgørelser.

(121) Efter at have gennemgået de yderligere oplysninger, som Letland har fremlagt, og som fremgår af betragtning 30-39, anerkender Kommissionen, at yderligere begrænsninger ændrede karakteristikaene for, at efterstillede lån kunne kvalificeres som supplerende kapital indtil 2010.

([30]) Meddelelse fra Kommissionen om statsstøttereglernes anvendelse fra den 1. august 2013 på støtteforanstaltninger til fordel for banker i forbindelse med finanskrisen (»bankmeddelelsen«) (EUT C 216 af 30.7.2013, s. 1).

([31]) Betragtning 55 i den første redningsbeslutning.

(122) Kommissionen bemærker navnlig, at indvirkningen af kriterierne i Basel II-rammen, for så vidt angår størrelsen af de efterstillede lån, som Parex banka modtog i 2009, og som var kvalificeret som supplerende kapital, var et grundlæggende element for fastlæggelsen af den oprindelige minimumsløbetid for de efterstillede lån. Indregning af Basel II-amortisationssatsen var nødvendig for at opfylde støtteforanstaltningens endelige mål, nemlig at sikre tilstrækkelig kapitalisering af Parex banka og undgå alvorlig forstyrrelse af den lettiske økonomi på det tidspunkt, hvor det første efterstillede lån blev ydet.

(123) Hvis de forudsætninger og prognoser, som Letland fremlagde i forbindelse med redningsbeslutningerne, tilstrækkeligt og fuldstændigt havde afspejlet amortiseringen af de efterstillede lån i henhold til Basel II-reglerne, jf. betragtning 37, ville de efter Kommissionens opfattelse have resulteret i en anden vurdering af løbetiden for de efterstillede lån med syv år som det nødvendige minimum i stedet for fem år.

(124) Kommissionen minder også om, at forenelighedsvurderingen af støtten i forbindelse med den tredje redningsbeslutning bl.a. var baseret på de lettiske myndigheders tilsagn om, at de ville sælge statens aktier i Parex banka så hurtigt som muligt, men senest tre år efter indrømmelsen af de første støtteforanstaltninger til Parex banka ([32]), dvs. senest i 2011.

(125) På denne baggrund mener Kommissionen, at en oprindelig løbetid på syv år kan betragtes som det nødvendige minimum med henblik på at sikre, at efterstillede lån ydet af Letland kunne kvalificeres som supplerende kapital, at Parex banka kunne opfylde kapitalkravet af hensyn til stabiliteten af det lettiske banksystem, og at tilsagnet om at sælge banken blev efterlevet.

6.3.2. *Vedrørende den ikke-anmeldte forlængelse af løbetiden for efterstillede lån (den anden foranstaltning)*

(126) I indledningsafgørelsen udtrykte Kommissionen tvivl om, at den yderligere støtte, som forlængelsen af løbetiden for de efterstillede lån med 18 måneder udgjorde, kunne betragtes som forenelig, fordi det på daværende tidspunkt blev vurderet, at en løbetid på fem år for de efterstillede lån repræsenterede det nødvendige minimum, og fordi der ikke var fremlagt nye argumenter til begrundelse af foreneligheden.

(127) På baggrund af de oplysninger, som Letland fremlagde efter indledningsafgørelsen, bemærker Kommissionen, at lovgivningen vedrørende minimumskapitalkrav blev ændret i 2013 ([33]).

(128) I den henseende har Kommissionen fået forelagt brev af 1. marts 2013 fra FCMC til Citadele. Brevet er finanstilsynets reaktion på en intern kapitalkravsrapport, som Citadele havde indgivet til FCMC, og som vedrørte bankens finansielle situation pr. 30. juni 2012.

(129) Brevet af 1. marts 2013 henleder først opmærksomheden på det forhold, at alle banker i henhold til FCMC's politikdokumenter skal have et kapitalgrundlag på mindst 10 %. Det anføres derefter klart, at banken og den konsoliderede koncern betragtes som utilstrækkeligt kapitaliseret, og at FCMC kan pålægge korrigerende foranstaltninger, f.eks. begrænse bankens aktiviteter, hvis bankens og den konsoliderede koncerns kapitalgrundlag er lavere end 10 %. I brevet til Citadele og dens konsoliderede koncern anføres det videre, at koncernens kapitalgrundlag skal nå op på […] % inden udgangen af 2013 for at dække eksisterende og potentielle risici.

(130) På baggrund af det brev accepterer Kommissionen, at Citadele var nødt til at hæve sit kapitalgrundlag til mere end 10 % ved udgangen af 2013 for at kunne fortsætte alle sine aktiviteter.

(131) Kommissionen minder om, at det endelige formål med at yde statsstøtte i form af efterstillede lån, som defineret i redningsbeslutningerne og den endelige afgørelse om Parex, var at sikre tilstrækkelig kapitalisering af Parex banka (Citadele efter 2010) med henblik på at undgå alvorlig forstyrrelse af Letlands økonomi.

([32]) Jf. betragtning 21 i den tredje redningsbeslutning.
([33]) Jf. betragtning 40.

(132) Kommissionen er derfor enig i, at Letland i juni 2013 Letland var nødt til at iværksætte korrigerende foranstaltninger for at undgå de risici, der ville være opstået, hvis Citadele ikke kunne efterleve de strengere krav fra finanstilsynet. For at imødegå den potentielle mangel på kapital i forhold til de nye krav ville de eneste muligheder have været at:

a) indskyde yderligere midler — enten som kernekapital eller som supplerende kapital (f.eks. yde nye efterstillede lån)

b) forlænge løbetiden for eksisterende efterstillede lån og derved ændre deres amortiseringssats, således at en højere procentdel af lånene kunne bidrage til bankens kapital.

(133) Tabel 2 viser en sammenligning mellem situationer, hvor løbetiden for de efterstillede lån — alt andet lige — forlænges i 2013 (som det skete via den anden foranstaltninger) eller forbliver uændret i forhold til de betingelser, der var gældende, da lånene oprindeligt blev udstedt. På grundlag af beregningen finder Kommissionen, at en fastholdelse af løbetiden for de efterstillede lån — alt andet lige — ville have betydet, at Citadele ikke var nået op på et kapitalgrundlag på 10 % ved udgangen af 2013.

Tabel 2

Sammenligning af kapitalgrundlag med og uden forlænget løbetid:

Kapitalgrundlag i %	31. december 2013
Finansielle prognoser inden forlængelsen af løbetiden med 18 måneder (fastlagt i juni 2013)	9,75
Faktiske tal pr. 31. december 2013 med forlængelsen af løbetiden	10,30 ([1])
Proforma af faktisk situation uden forlængelsen af løbetiden med 18 måneder	9,30

([1]) Oplysninger fremlagt i Citadeles årsregnskab for 2013, s. 75: http://west.citadele.lv/common/img/uploaded/doc/reports/annual_report_2013_en.pdf

(134) Eftersom:

a) det nye kapitalkrav skulle opfyldes inden den 31. december 2013

b) formueforvaltningsaktiviteten skulle frasælges inden den 31. december 2013, og

c) amortiseringen af de efterstillede lån påvirker kapitalgrundlaget direkte

er Kommissionen enig i, at den anden foranstaltning repræsenterede en effektiv løsning med henblik på at opfylde de nye kapitalkrav for Citadele, og at den indrømmede forlængelse var det nødvendige minimum for at opfylde dette mål. Denne løsning krævede ikke overførsel af nye midler (selv om den krævede, at Letland undlod at inddrive midler, der ellers ville være forfaldne til betaling), og den imødekom finanstilsynets krav baseret på behovet for at sikre den finansielle stabilitet.

(135) Kommissionen glæder sig over, at Citadeles kapitalgrundlag pr. 31. december 2013 var lidt over minimumskravet på 10 % ([34]), hvilket bekræfter, at forlængelsen på 18 måneder var begrænset til det nødvendige minimum.

6.3.3. *Vedrørende ikke-anmeldt likviditetsstøtte til Reverta (den tredje foranstaltning)*

(136) Siden 2011 har Letland forsynet Reverta med likviditetsstøtte, der overstiger den maksimumsgrænse, Kommissionen godkendte i den endelige afgørelse om Parex under både basisscenariet og det værst tænkelige scenarie. Disse grænser er anført i tabel 3 ([35]). Den faktiske likviditetsstøtte, som Reverta har modtaget (som meddelt af Letland i den reviderede omstruktureringsplan indgivet i januar 2014), jf. tabel 4, har konstant oversteget de beløb, der er fastsat i den endelige afgørelse om Parex:

([34]) Se tabel 2.
([35]) Disse oplysninger fremgår af tabel 6 i den endelige afgørelse om Parex.

Tabel 3

Likviditetslofter for Reverta i henhold til den endelige afgørelse om Parex:

mio. LVL	1.8.2010	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Basisscenariet	458	446	419	349	315
Det bedst tænkelige scenarie	458	446	419	356	322
Det værst tænkelige scenarie	458	446	419	344	307

Tabel 4

Faktisk likviditetsstøtte, som Reverta har modtaget

mio. LVL	1.8.2010	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Udestående likviditetsstøtte	446	446	428	385	363

(137) Likviditetsstøtten til Reverta blev oprindeligt godkendt som en del af de forenelige statsstøtteforanstaltninger i den første redningsbeslutning i form af statsindlån.

(138) Efter den endelige afgørelse om Parex (og opsplitningen i en god bank og en bad bank) blev likviditetsstøtten overført til Citadele og Reverta. Citadele har allerede tilbagebetalt hele sin andel af likviditetsstøtten, mens Reverta måtte begrænse den likviditetsstøtte, den modtog. Den likviditetsstøtte, der faktisk blev ydet til Reverta, overstiger dog alle de niveauer, der var godkendt i den endelige afgørelse om Parex.

(139) Vurderingen af omstruktureringsplanen i den endelige afgørelse om Parex var baseret på de forudsætninger, der blev præsenteret på daværende tidspunkt, med hensyn til forventet tilstrømning af likviditet til Reverta, som ville sætte den i stand til at begynde at tilbagebetale den likviditetsstøtte, der var ydet i form af statsindlån, til de niveauer, der var fastsat i den endelige afgørelse om Parex ([36]).

(140) De beløb, der forventes at forblive ubetalte, jf. den endelige afgørelse om Parex, varierede fra [0-100] mio. LVL (basisscenariet) til [100-200] mio. LVL (det værst tænkelige scenarie). I henhold de seneste pengestrømsprognoser fra Letland forventes den ydede likviditetsstøtte at overstige den grænse, der er fastsat i den endelige afgørelse om Parex, indtil 2017, som det også fremgår af tabel 5:

Tabel 5

For høj likviditet til Reverta i forhold til omstruktureringsplanen fra 2010

mio. LVL	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
Værst tænkelige scenarie (oprindelig omstruktureringsplan)	[250-300]	[250-300]	[200-250]	[150-200]
Anslået likviditetsstøtte (opdatering fra 2014)	[300-350]	[250-300]	[250-300]	[250-300]
Difference	(…)	(…)	(…)	(…)

([36]) Betragtning 55 i den endelige afgørelse om Parex.

(141) Kommissionen kan på grundlag af følgende vanskeligheder:

a) lavere aktivkvalitet og -værdi sammenlignet med det forventede i omstruktureringsplanen og

b) langsommere inddrivelse af sikkerhed og retssager mod skyldnere

forstå, at inddrivelsen af likvide midler (jf. betragtning 45) var blevet forsinket med mere end to år i forhold til det forventede, da den endelige afgørelse om Parex blev vedtaget. Denne forsinkelse krævede øget statsstøtte.

(142) Det yderligere behov for likviditetsstøtte blev derfor udløst af forværringen af Revertas finansielle position i forhold til det forventede i den endelige afgørelse om Parex. Kommissionen bemærker, at den ydede likviditetsstøtte er steget progressivt i de senere år i takt med Revertas problemer med at inddrive aktiver.

(143) Som det fremgår af betragtning 56, påstår Letland, at — eftersom kun 49,5 mio. LVL af likviditetsstøtten på 118,7 mio. LVL blev konverteret til kapital — den resterende likviditetsstøtte på 69,2 mio. LVL forhøjede likviditetsstøtteniveauet med omtrent det samme beløb.

(144) Kommissionen minder dog om, at kun statsindlån kan konverteres til kapital, jf. betragtning 63, litra b), i den endelige afgørelse om Parex. Kommissionen finder derfor, at et lavere niveau af kapital konverteret til kapital ikke automatisk medførte for høj likviditetsstøtte.

(145) Kommissionen bemærker videre, at Revertas banklicens blev trukket tilbage i 2011, hvilket gjorde det overflødigt at konvertere yderligere likviditet til kapital for at opfylde det lovbestemte kapitalkrav. Kommissionen anerkender således, at ophøret af kapitalkravene ([37]) gav Letland mulighed for at yde lavere rekapitaliseringsstøtte til Reverta end det fastsatte maksimale rekapitaliseringsbeløb.

(146) På grundlag af Revertas problemer med at inddrive aktiver og det lavere kapitaliseringsbeløb, der krævedes efter tilbagetrækningen af banklicensen, konkluderer Kommissionen, at den likviditetsstøtte, Reverta modtog, var begrænset til det nødvendige minimum for korrekt afvikling af bankens aktiviteter.

(147) Kommissionen konkluderer videre, at den yderligere likviditetsstøtte er i overensstemmelse med kravet om byrdefordeling i bankmeddelelsen fra 2013. Kommissionen bemærker, at tidligere Parex banka-aktionærers kapital i henhold til punkt 77 i bankmeddelelsen fra 2013 er blevet helt nedskrevet, og at Letland nu har forpligtet sig til at forhindre, at yderligere støtte ydes til fordel for efterstillede kreditorer.

6.3.4. *Vedrørende manglende efterlevelse af tilsagnet om at frasælge Citadeles formueforvaltningsaktivitet (den fjerde foranstaltning)*

(148) De lettiske myndigheder anfører, at Letland som følge af de aktuelt vanskelige markedsbetingelser ikke kunne finde interesserede købere til Citadeles formueforvaltningsaktivitet inden den fastsatte tidsfrist og ikke vil være i stand til det inden for overskuelig fremtid.

(149) De lettiske myndigheder minder om, at salget af Citadele blandt andre tilsagn blev udpeget som et tiltag, der var centralt for at afhjælpe den konkurrencefordrejning, som støtteforanstaltningerne havde medført. Som følge af forværringen af Citadeles finansielle position i forhold til det forventede, da den endelige afgørelse om Parex blev truffet, var det ikke muligt at frasælge Citadele inden for den fastsatte tidsramme.

(150) Letland oplyser videre, at markedets interesse for Citadele vil stige, hvis formueforvaltningsaktiviteten sælges sammen med Citadele, og at en forlængelse af salgsperioden sandsynligvis vil gøre det muligt at reprivatisere Citadele.

([37]) Jf. betragtning 53-57.

(151) Kommissionen er enig i, at Citadeles finansielle position er ringere end forventet i den oprindelige omstruktureringsplan. Denne vurdering bekræftes også af den tilsynsførende ([38]) og afspejles i de indikatorer, der er anført i tabel 6:

Tabel 6

Primære finansielle indikatorer sammenlignet med omstruktureringsplanen

	31.12.2013	
	Omstruktureringsplan	Faktisk
Driftsudgifter/samlet indkomst	[50-60]	57,0 %
Værdiforringelse/nettoudlån	[0-5]	2,0 %
Årets resultat i mio. LVL	[20-30]	10,8 %
Egenkapitalforrentning	[20-30]	8,1 %
Egenkapital/samlede aktiver	[5-10]	6,9 %
Kapitalgrundlag	[10-20]	11,7 %

På baggrund af Citadeles lavere rentabilitet sammenlignet med den oprindelige omstruktureringsplan erkender Kommissionen, at det er vanskeligt at frasælge Citadele inden for en stram tidsfrist.

(152) Kommissionen minder om, at tilsagnet vedrørende salget af formueforvaltningsaktiviteten sammen med tilsagnet om at sælge selve Citadele var anført i den endelige afgørelse om Parex med det formål at begrænse konkurrencefordrejningen, da de gav konkurrenter mulighed for at byde på disse aktiviteter ([39]).

(153) Kommissionen glæder sig over, at Citadele — efter den endelige afgørelse om Parex — indledte en salgsproces for at teste markedets interesse og også udpegede en uafhængig ekspert til at udvikle den bedste salgsstrategi, jf. betragtning 61 og 62, og derfor i god tro forsøgte at efterleve disse tilsagn.

(154) Kommissionen bemærker, at Letland nu ønsker at få forlænget tidsfristen for salget af formueforvaltningsaktiviteten i forhold til de tidsfrister, staten oprindeligt forpligtede sig til at overholde i 2009. Letland ønsker at få ændret den endelige afgørelse om Parex, således at fristen for salget af formueforvaltningsaktiviteten udskydes, så det bliver muligt at sælge den sammen med Citadele med udgangspunkt i de yderligere tilsagn, der er fastlagt i betragtning 64-68.

6.3.5. *Kompensationsforanstaltninger til afhjælpning af konkurrencefordrejninger og styrkelse af byrdefordeling*

(155) For at Kommissionen kan godkende ændringer af endelige afgørelser, skal disse ændringer være baseret på nye tilsagn, som svarer til de oprindelige tilsagn ([40]). I det tilfælde ville støtteforanstaltningerne fortsat være forenelige på grundlag af traktatens artikel 107, stk. 3, litra b), hvis den samlede balance i den oprindelige afgørelse er intakt. For at bevare den oprindelige balance må de ændrede tilsagn ikke påvirke støttemodtagerens levedygtighed negativt, idet tilsagnene samlet set mindst skal være ækvivalente med hensyn til byrdefordeling og kompensationsforanstaltninger under hensyntagen til kravene i Kommissionens relevante meddelelser.

([38]) Den tilsynsførendes rapport pr. 31. december 2013 fremlagt den 9. maj 2014.
([39]) Betragtning 152 i den endelige afgørelse om Parex.
([40]) For andre lignende afgørelser, se f.eks. SA.29833 KBC — Forlængelse af tidsfrist for visse frasalg af KBC og ændring af omstruktureringstilsagn (EUT C 135 af 9.5.2012, s. 5); SA.29833 KBC — Accelereret udfasning af statsstøtteforanstaltning og ændring af KBC-omstruktureringsplan (EUT C 163 af 8.6.2013, s. 1); SA.34539 Commerzbank — Ændring af omstruktureringsplanen for Commerzbank (EUT C 177 af 20.6.2012, s. 20).

(156) I den henseende kan Kommissionen tilslutte sig de tilsagn, som Letland har fremlagt, og som er præsenteret i betragtning 64-73, idet de bidrager til at afhjælpe den konkurrencefordrejning, der følger af den første, anden, tredje og fjerde foranstaltning, og til at sikre tilstrækkelig byrdefordeling mellem støttemodtagerne.

(157) I henhold til afsnit 4 i omstruktureringsmeddelelsen skal der gennemføres effektive og forholdsmæssige foranstaltninger, der begrænser konkurrencefordrejninger.

(158) Den endelige afgørelse om Parex indeholdt en række sådanne foranstaltninger, hvoraf Letlands tilsagn om at sælge eller bevirke salg af Citadele inden den 31. december 2015 ([41]) var et centralt element. Kommissionen vurderede, at tilsagnet om at sælge Citadele inden den fastsatte tidsfrist sammen med bankens nedskæringer og reduktion af dens tilstedeværelse på markedet var tilstrækkelige og passende til at undgå konkurrencefordrejninger som følge af den statsstøtte, der blev ydet til Parex banka.

(159) I indledningsafgørelsen fandt Kommissionen, at både den oprindeligt længere løbetid for de efterstillede lån og den forlængelse på 18 måneder, der blev gennemført i 2013, repræsenterede yderligere fordele for Parex banka sammenlignet med den form for efterstillede lån, der var godkendt i redningsbeslutningerne og den endelige afgørelse om Parex.

(160) I den sammenhæng glæder Kommissionen sig over Letlands tilbud om at fremskyde fristen for gennemførelsen af salget af Citadele fra den 31. december 2015 til den […] for at kompensere for den yderligere fordel, der følger af den længere løbetid for de efterstillede lån. Fremskyndelsen af salget af Citadele medvirker til at sikre lige konkurrencevilkår.

(161) Kommissionen bemærker endvidere, at Letland har givet et klart tilsagn om, at […], hvis salget ikke gennemføres inden denne tidligere frist. Dette tilsagn er en ekstra sikkerhedsforanstaltning (som ikke udtrykkeligt var anført i den oprindelige omstruktureringsplan), som kan sikre, at konkurrencefordrejninger afhjælpes effektivt, da Citadele inden for mindre end […] vil […].

(162) Kommissionen glæder sig også over, at Letland har forpligtet sig til yderligere at reducere den kapital, som de lettiske myndigheder kan stille til rådighed for Reverta, jf. betragtning 69.

(163) Ifølge afsnit 3 i omstruktureringsmeddelelsen skal banker og deres interessenter bidrage så meget som muligt til omstruktureringen for at begrænse støtten til et minimum samt begrænse konkurrencefordrejninger og »moral hazard«.

(164) I den forbindelse bemærker Kommissionen de yderligere kompensationsforanstaltninger, som Letland har foreslået med det formål at sikre, at tredjeparter ikke opnår fordele ved den yderligere støtte, som Reverta har modtaget, dvs. tilsagnet vedrørende styrket byrdefordeling anført i betragtning 70-73.

(165) Letland giver tilsagn om, at Citadele og Reverta (tidligere Parex banka) og deres tilknyttede virksomheder ikke vil udbetale rente, udbytte eller kuponrente på eksisterende kapitalinstrumenter (herunder præferenceaktier, B-aktier og supplerende kapitalinstrumenter) (hverken forfaldne eller påløbne) til eksisterende efterstillede kreditorer eller aktionærer, som ikke er den lettiske stat eller EBRD, eller udøve nogen call-optioner i forbindelse dermed, indtil og medmindre statsstøtten til Reverta og/eller Citadele er blevet tilbagebetalt, og medmindre de er juridisk forpligtet dertil. I den henseende forpligter Letland sig også til at fjerne sådanne juridiske forpligtelser så hurtigt som muligt og senest den 30. april 2015. Som følge deraf vil indehavere af eksisterende kapitalinstrumenter ikke modtage betaling, da disse eksisterende kapitalinstrumenter ikke bærer en obligatorisk kupon, og fordi de ved likvidationen af Reverta (som finder sted inden udgangen af 2017) rangordnes efter foranstillet gæld. Revertas kapital er negativ, og derfor vil det i praksis være umuligt for indehaverne af disse kapitalinstrumenter at modtage betaling eller godtgørelse.

(166) Ud over de tilsagn, der er nævnt i betragtning 165, forpligter Letland sig endvidere til ikke at tilbagebetale udestående beløb (hovedstol) af de eksisterende efterstillede lån, indtil og medmindre statsstøtten til Reverta og/eller Citadele er blevet tilbagebetalt, for så vidt det er nødvendigt for at dække Revertas negative kapitalværdi, og det er tilladt i henhold til lovgivningen. Til det formål vil udestående beløb (hovedstol) af de eksisterende efterstillede lån enten blive i) underlagt et bindende påbud om, at betalinger af de eksisterende efterstillede lån

([41]) Betragtning 76 i den endelige afgørelse om Parex.

ikke forfalder til betaling, eller ii) konverteret til kernekapital uden stemmeret, eller iii) nedskrevet. Efter som Letlands lovgivning i øjeblikket ikke indeholder bestemmelser, der gør det muligt at efterleve dette tilsagn, forpligter Letland sig endvidere til at sikre, at de juridiske bestemmelser, der er nødvendige for at overholde tilsagnene, er vedtaget senest den 30. april 2015.

(167) Kommissionen glæder sig over Letlands tilsagn, jf. betragtning 165 og 166, da de sikrer yderligere byrdefordeling ved at begrænse forfaldne hovedstols- og rentebetalinger vedrørende de eksisterende efterstillede lån og kapitalinstrumenter i Reverta og Citadele.

(168) Som følge deraf er de foreslåede kompensationsforanstaltninger nævnt i afsnit 5.5 efter Kommissionens opfattelse hensigtsmæssige og ækvivalente (med hensyn til effektivitet) med de foranstaltninger, der tidligere er foreslået af Letland og godkendt af Kommissionen ved den endelige afgørelse om Parex som efterfølgende ændret. De foreslåede kompensationsforanstaltninger har faktisk samme mål om at begrænse konkurrencefordrejningerne. De er målrettede, da de søger at begrænse konkurrencefordrejningerne på de markeder, hvor Citadele har aktiviteter.

(169) Kommissionen konkluderer derfor, at de ændrede tilsagn er ækvivalente med de oprindelige med hensyn til genoprettelse af levedygtighed, byrdefordeling og afhjælpning af konkurrencefordrejninger. Udskiftningen af de oprindelige tilsagn med de nye ændrer ikke foreneligheden af støtten med det indre marked som fastlagt ved den endelige afgørelse om Parex som efterfølgende ændret.

7. **KONKLUSION**

(170) Kommissionen beklager, at Letland ulovligt har gennemført den første, anden og tredje foranstaltning i strid med artikel 108, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, og at Letland ikke efterlevede sit tilsagn om at frasælge Citadeles formueforvaltningsaktiviteter inden den frist, der var fastsat i den endelige afgørelse om Parex (den fjerde foranstaltning).

(171) Dog af de grunde, der er nævnt ovenfor, og de yderligere tilsagn, som Letland og Citadele har givet —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Følgende foranstaltninger udgør statsstøtte i henhold til traktatens artikel 107, stk. 1:

a) ydelsen til Parex banka af efterstillede lån med en indledende løbetid ud over betingelserne i den foranstaltning, der var godkendt i redningsbeslutningerne og den endelige afgørelse om Parex (den første foranstaltning)

b) ydelsen til Citadele af en yderligere forlængelse af løbetiden for efterstillede lån på 37 mio. LVL med 18 måneder (den anden foranstaltning)

c) ydelsen til Reverta af likviditetsstøtte ud over de maksimumsgrænser, som Kommissionen har godkendt i den endelige afgørelse om Parex (den tredje foranstaltning).

Artikel 2

De støtteforanstaltninger, der er nævnt i artikel 1, er forenelige med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107, stk. 3, litra b), i lyset af de tilsagn, som Letland har givet, og som er anført i bilag I.

Artikel 3

Fristerne for at frasælge Citadeles formueforvaltningsaktiviteter inden den 30. juni 2013 uden en frasalgsadministrator eller inden den 31. december 2013 med en frasalgsadministrator (den fjerde foranstaltning), som er omhandlet i betragtning 73 i Kommissionens afgørelse K(2010) 6202 endelig af 15. september 2010 om Letlands planlagte statsstøtte C 26/09 (ex N 289/09) til omstruktureringen af AS Parex banka, ændres i overensstemmelse med Letlands tilsagn, som er anført i bilag II.

Artikel 4

Denne afgørelse er rettet til Republikken Letland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 9. juli 2014.

På Kommissionens vegne
Joaquín ALMUNIA
Næstformand

BILAG I

De lettiske myndighed tilbyder at afklare og styrke deres tilsagn med hensyn til den forfaldne hovedstol og rente i forbindelse med de eksisterende efterstillede lån på følgende måde:

a) Citadele banka og Reverta (tidligere Parex banka) og deres tilknyttede virksomheder må ikke udbetale rente, udbytte eller kuponrente på eksisterende kapitalinstrumenter (herunder præferenceaktier, B-aktier og supplerende kapitalinstrumenter) (hverken forfaldne eller påløbne) til eksisterende efterstillede kreditorer eller aktionærer, som ikke præcist er den lettiske stat eller Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD), eller gøre brug af nogen call-optioner i forbindelse dermed, indtil og medmindre statsstøtten til Reverta og/eller Citadele er blevet tilbagebetalt, og medmindre de er juridisk forpligtet dertil. For så vidt sådanne juridiske forpligtelser gør sig gældende, forpligter de lettiske myndigheder sig til at fjerne dem så hurtigt som muligt (og under alle omstændigheder inden den 30. april 2015).

b) De lettiske myndigheder giver også tilsagn om ikke at tilbagebetale udestående beløb (hovedstol) af de eksisterende efterstillede lån (indtil og medmindre statsstøtten til Reverta og/eller Citadele er blevet tilbagebetalt), som enten:

   i) underlægges et bindende påbud om, at betalinger af de eksisterende efterstillede lån ikke forfalder til betaling, eller

   ii) konverteres til kernekapital uden stemmeret eller

   iii) nedskrives

   for så vidt det er nødvendigt for at dække Revertas negative kapitalværdi, og det er tilladt i henhold til lovgivningen.

c) De lettiske myndigheder forpligter sig til at gennemføre alle foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at de juridiske bestemmelser, der er nødvendige for at overholde tilsagnene, er vedtaget senest den 30. april 2015.

d) Det samlede kapitalbeløb, som de lettiske myndigheder yder til Reverta, nedsættes fra 118,7 mio. LVL til 49,5 mio. LVL.

BILAG II

1) De lettiske myndigheder og Citadele forpligter sig til at gøre deres bedste for så hurtigt som muligt og under alle omstændigheder før den […] at indhente bindende bud på salget af Republikken Letlands samlede andel i Citadele (herunder formueforvaltningsaktiviteterne). Salget skal være afsluttet senest den […]. Det overlades til Republikken Letland (og dens rådgiver) at fastlægge strukturen og metoderne for gennemførelsen af salgstransaktionen (f.eks. et handelssalg eller en børsintroduktion), såfremt Letland i sidste ende frasælger hele sin andel i Citadele senest den […]. Ved en børsintroduktion forpligter Republikken Letland sig til at fastlægge et bindende prospekt i samarbejde med FCMC inden den […].

2) De lettiske myndigheder og Citadele bekræfter endvidere, at en frasalgsadministrator vil blive udpeget, hvis der ikke er modtaget bindende bud inden den […], eller hvis man ikke er nået til enighed med FCMC om et prospekt, hvis en børsintroduktion anvendes. I dette tilfælde vil Letland træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at frasalgsadministratoren er udpeget og kan påbegynde sit arbejde med virkning fra den […]. Det bekræftes, at den finansielle rådgiver i forbindelse med salget af Citadele også kan udpeges som frasalgsadministrator med virkning fra den […]. Hvis en frasalgsadministrator udpeges, forpligter Letland og Citadele sig til at modtage bindende bud, der er uigenkaldelige for alle parter, inden den […] og indgå en bindende og uigenkaldelig aftale om salget af Letlands samlede andel af Citadele inden den […], som senest skal træde i kraft den […].

3) De lettiske myndigheder og Citadele bekræfter endvidere, at Citadele pr. […] vil […] nye aktiviteter, og Citadeles øvrige aktiviteter vil […], hvis Letland ikke senest den […] har indgået en bindende og uigenkaldelig aftale om afslutning af salget senest den […] af Letlands samlede andel i Citadele, eller hvis børsintroduktionen ikke sætter Letland i stand til at sælge hele sin andel i Citadele inden den […].

4) De lettiske myndigheder og Citadele forpligter sig til at afslutte transaktionen vedrørende salget af Letlands samlede andel i Citadele inden den […]. Hvis salget af denne andel ikke er afsluttet den […], bekræfter de, at Citadele vil […] nye aktiviteter, og at Citadeles øvrige aktiviteter vil […].

5) Hvis Citadele er […] under nogle af ovennævnte omstændigheder, kan de dele af Citadeles aktiviteter, som tredjepart er interesseret i, sælges og overdrages af Letland og/eller Citadele til en sådan tredjepart (uden at det berører principperne om […], og såfremt der ikke ydes ny statsstøtte).